

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૫૭૫૫/૨૦૨૩

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૮૧૫૪/૨૦૨૩

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી એમ. કે. ઠક્કર

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના
	હા	

=====

ગેલ (ઇન્ડિયા) લિમિટેડ

વિરુદ્ધ

રિજનલ લેબર કમિશનર (સેન્ટ્રલ) અને અન્ય

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ તરફે વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદી સાથે શ્રી

વિશ્વાસ કે. શાહ (૫૩૬૪)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૩ તરફે શ્રી અમરેશ એન. પટેલ (૨૨૭૭)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧, ૨, ૫ તરફે શ્રી અંકિત શાહ (૬૩૭૧)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૪ તરફે શ્રી રામ મનોહર વિકાસ (૧૨૬૪૩)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૬ માટે રૂલ બજાવાયેલ

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી એમ. કે. ઠક્કર

તારીખ : ૦૮/૧૦/૨૦૨૫

સંયુક્ત મૌખિક ચુકાદો

૧. આ અરજીઓમાં ઉપસ્થિત કરવામાં આવેલ મુદ્દો સમાન હોવાથી, તેઓનો એક સંયુક્ત ચુકાદા દ્વારા નિર્ણય કરવામાં આવી રહ્યો છે.

૨. રૂલ, તુરંત પરત કરવાપાત્ર. સંબંધિત સામાવાળાઓ તરફેના વિદ્વાન વકીલો રૂલની નોટિસની બજવણી માફ રાખે છે.

૩. ઇન્ડસ્ટ્રિયલ ડિસ્પ્યુટ્સ એક્ટ, ૧૯૪૭ (જે હવે પછી “સદર આઈ.ડી. એક્ટ” તરીકે ઉલ્લેખિત છે) ની કલમ ૧૦(૨એ)(૧)(ડી) હેઠળ મળેલી સત્તાઓની રૂએ અંડર સેક્રેટરી, ભારત સરકાર, શ્રમ અને રોજગાર મંત્રાલય (શ્રમ મંત્રાલય) દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૧૩.૧૦.૨૦૨૨ ના રેફરન્સના હુકમને પડકારતાં, હાલની અરજીઓ ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલ છે.

હકીકતલક્ષી પૃષ્ઠભૂમિ:

જ. ગુજરાત મજદૂર સભાના મંત્રી – સામાવાળા નં. ૩ એ તારીખ ૨૫.૦૬.૨૦૧૮ ના રોજ વડોદરા ખાતે અરજદાર-કંપનીના એક્ઝિક્યુટિવ ડિરેક્ટરને હડતાળની નોટિસ બજાવી હતી, જેની એક નકલ રિજનલ લેબર કમિશનર (સેન્ટ્રલ), વડોદરાને પૃષ્ઠાંકિત કરી હતી, જેમાં માંગણી પત્રક (ચાર્ટર ઓફ ડિમાન્ડ્સ) બાબતે પ્રસ્તાવિત હડતાળ અંગે અરજદારને જાણ કરવામાં આવી હતી. સદર હડતાળની નોટિસ મળતાં, સદર વિવાદ સમાધાન કાર્યવાહી હેઠળ લેવામાં આવ્યો હતો, અને સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા હાલના અરજદાર અને સામાવાળા નં. ૩ ને નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી, જેમાં તારીખ ૧૦.૦૭.૨૦૧૮ ના રોજ સમાધાનની કાર્યવાહી નિયત કરવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ, તારીખ ૧૦.૦૭.૨૦૧૮, ૦૭.૦૮.૨૦૧૮, ૧૧.૦૯.૨૦૧૮, ૨૩.૧૦.૨૦૧૮, ૨૯.૧૧.૨૦૧૮ અને ૧૬.૧૨.૨૦૨૨ ના રોજ સમાધાનની કાર્યવાહી હાથ ધરવામાં આવી હતી.

જ.૧. અગાઉ, તારીખ ૨૨.૦૯.૧૯૯૭ ના રોજ આસિસ્ટન્ટ લેબર કમિશનર (સેન્ટ્રલ), વડોદરા સમક્ષની સમાધાન કાર્યવાહી દરમિયાન, ઇન્ડસ્ટ્રિયલ ડિસ્પ્યુટ્સ (સેન્ટ્રલ) રૂલ્સ, ૧૯૫૭ ના નિયમ ૫૮ સાથે વંચાણે લેતાં ઇન્ડસ્ટ્રિયલ ડિસ્પ્યુટ્સ એક્ટ, ૧૯૪૭ (“સદર આઈ.ડી. એક્ટ”) ની કલમ ૨(પી) હેઠળ અરજદાર-મેનેજમેન્ટ અને ગુજરાત મજદૂર પંચાયત તેમજ ગુજરાત વર્કિંગ ક્લાસ યુનિયન દ્વારા પ્રતિનિધિત્વ ધરાવતા કોન્ટ્રાક્ટર મારફત રોકાયેલા કામદારો વચ્ચે મેમોરેન્ડમ ઓફ સેટલમેન્ટ (જે હવે પછી “સદર એમ.ઓ.એસ.” તરીકે ઉલ્લેખિત

છે) કરવામાં આવ્યું હતું, જેમાં તેનો માન્યતા સમયગાળો ત્રણ વર્ષ માટે નિયત કરવામાં આવ્યો હતો.

જ.ર. ત્યારબાદ, તે જ પક્ષકારો વચ્ચે તારીખ ૨૨.૦૬.૨૦૦૧ ના રોજ અને ફરીથી તારીખ ૧૭.૧૧.૨૦૦૬ ના રોજ મેમોરેન્ડમ ઓફ સેટલમેન્ટ (“સદર એમ.ઓ.એસ.”) કરવામાં આવ્યું હતું, અને છેલ્લું એમ.ઓ.એસ. તારીખ ૧૬.૧૧.૨૦૧૧ ના રોજ કરવામાં આવ્યું હતું, જેમાં એવી શરત રાખવામાં આવી હતી કે તારીખ ૨૨.૦૬.૨૦૧૧ ના એમ.ઓ.એસ. માં સમાવિષ્ટ તમામ નિયમો અને શરતો યથાવત રહેશે. તારીખ ૧૬.૧૧.૨૦૧૧ નું સદર એમ.ઓ.એસ. તારીખ ૦૧.૧૨.૨૦૧૦ ની અસરથી પાંચ વર્ષના સમયગાળા માટે માન્ય હતું.

જ.૩. સામાવાળા નં. ૩ એ, સામાવાળા નં. ૧ સમક્ષ, એવી દલીલ કરી હતી કે કામદારોને સામાવાળા નં. ૪ મારફત વેતન ચૂકવવામાં આવતું હતું અને તેઓને અરજદારના નિયમિત અને કાયમી કર્મચારીઓ તરીકે ગણવા જરૂરી હતા. વધુમાં એવી અરજ કરવામાં આવી હતી કે સામાવાળા નં. ૪ મારફત આ કામદારોને વેતન ચૂકવવાની વ્યવસ્થાને ગેરકાયદેસર, અન્યાયી, અયોગ્ય અને અનુચિત શ્રમ પ્રથા જાહેર કરવામાં આવે.

જ.૪. તેના પ્રત્યુત્તરમાં, અરજદાર—મેનેજમેન્ટે પોતાના તારીખ ૧૦.૦૭.૨૦૧૮ ના જવાબમાં એવી દલીલ કરી હતી કે એમ.ઓ.એસ. કેમિકલ મજદૂર પંચાયત (“સી.એમ.પી.”) સાથે કરવામાં આવ્યું હતું, અને સામાવાળા નં. ૪ ના સભ્યો

અરજદારના કર્મચારીઓ ન હતા, કે અરજદારે તેમના પર કોઈ દેખરેખ કે નિયંત્રણ રાખ્યું ન હતું. અરજદારના રેકૉર્ડ મુજબ, સામાવાળા નં. ૪ હેઠળના કામદારોની સંખ્યા ૭૩ હતી, અને સંસ્થામાં માન્યતા પ્રાપ્ત ટ્રેડ યુનિયનો સી.એમ.પી. – જે સામાવાળા નં. ૪ ના સભ્યોનું પ્રતિનિધિત્વ કરતું ટ્રેડ યુનિયન છે, અને ગેલ એમ્પ્લોઈઝ એસોસિયેશન (“જી.ઇ.એ.”) હતા, જે બંને નોંધાયેલા ટ્રેડ યુનિયન ભારતીય મજદૂર સંઘ (“બી.એમ.એસ.”) સાથે જોડાયેલા હતા.

જ.પ. સામાવાળા નં. ૩ એ, પોતાના તારીખ ૦૭.૦૮.૨૦૧૮ ના જવાબમાં એવી દલીલ કરી હતી કે આ વિવાદમાં સીધી રીતે સંકળાયેલા કામદારોની સંખ્યા ૭૦ હતી અને સામાવાળા નં. ૩ એ ટ્રેડ યુનિયન્સ એક્ટ હેઠળ નોંધાયેલ ટ્રેડ યુનિયન છે. વધુમાં એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે સદર યુનિયન અરજદાર-મેનેજમેન્ટ દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત ન હતું. સામાવાળા નં. ૩ એ એવી પણ દલીલ કરી હતી કે જે તમામ કામદારો અગાઉ સી.એમ.પી. ના સભ્યો હતા તેઓએ સી.એમ.પી. ના જનરલ સેક્રેટરીને જાણ કરી હતી કે તેઓ હવે તે યુનિયનના સભ્યો રહ્યા નથી, અને તેથી, સી.એમ.પી. મારફત અરજદાર-મેનેજમેન્ટ સાથે કોઈ નિર્ણય કે સમાધાન કરવું જોઈએ નહીં.

જ.ડ. મેનેજમેન્ટે તારીખ ૨૩.૧૦.૨૦૧૮ ના રોજ પોતાની લેખિત રજૂઆતો રજૂ કરી હતી, જેમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે

કુદરતી ગેસ સંબંધિત ઉત્પાદન-પશ્ચાત પ્રવૃત્તિઓમાં રોકાયેલ જાહેર ક્ષેત્રનું સાહસ હોવાના નાતે, અરજદાર દ્વારા હાથ ધરવામાં આવતી કામગીરીની પદ્ધતિ અત્યંત

અત્યાધુનિક સ્વરૂપની છે અને તેમાં ઉચ્ચ સ્તરની વિશેષજ્ઞતા તેમજ તકનીકી નિપુણતાની જરૂર પડે છે. આવી જરૂરિયાતોને પૂર્ણ કરવા માટે, અરજદાર પોતાની નિયમિત રોજગારીમાં અમુક અત્યંત કુશળ વ્યાવસાયિકોને રોજગારી આપે છે. જોકે, અમુક આનુષંગિક અને પ્રાસંગિક કાર્યો, જે બિન-મુખ્ય સ્વરૂપના છે, તેને જાળવી રાખવા માટે, અરજદાર કોન્ટ્રાક્ટ-લેબર પદ્ધતિ હેઠળ કોન્ટ્રાક્ટરો મારફતે સેવાઓ મેળવે છે, જેના દ્વારા કોન્ટ્રાક્ટરો આવી બિન-મુખ્ય પ્રવૃત્તિઓ માટે પોતાના માનવબળની નિયુક્તિ કરે છે.

૪.૭. વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે, વર્ષ ૧૯૯૭ ના સમાધાન હેઠળ, એવું સંમત થયું હતું કે સંબંધિત કામદારો એક સહકારી મંડળીની રચના કરશે અને વિવિધ કાર્ય કેન્દ્રો ખાતે જુદા જુદા કોન્ટ્રાક્ટરો મારફતે રોકાયેલા તમામ કામદારો સદર મંડળીના સભ્યો બનશે, જે તેના પેટા-નિયમો દ્વારા સંચાલિત થશે. અન્ય બાબતો સાથે, એવું સંમત થયું હતું કે સદર મંડળીને જોબ કોન્ટ્રાક્ટ આપવામાં આવશે અને તે પોતાના સભ્યોને વાજબી વેતન અને સેવાની બહેતર શરતો સુનિશ્ચિત કરશે, જેમાં મૂળ પગાર અને મોંઘવારી ભથ્થા જેવા ઘટકોનો સમાવેશ થાય છે. એવું પણ નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું હતું કે અરજદારના ભરતી નિયમો અનુસાર ચુસ્તપણે, પાત્રતાના માપદંડો, નોકરીની જરૂરિયાતો પૂર્ણ કરવા અને ખાલી જગ્યાઓની ઉપલબ્ધતાને આધીન રહીને, અરજદાર આવા મહત્તમ સંખ્યાના કામદારોને પોતાના નિયમિત મહેકમમાં સમાવી લેવાનો પ્રયાસ કરશે.

૪.૮. તારીખ ૨૮.૧૧.૨૦૧૮ ના રોજ, સામાવાળા નં. ૩ એ એવી દલીલ કરતી

પોતાની રજૂઆતો કરી હતી કે, ગેલ, પી.ટી.ડબલ્યુ.સી.એલ. (સામાવાળા નં. ૪) અને સી.એમ.પી. વચ્ચે થયેલા તારીખ ૧૬.૧૧.૨૦૧૧ ના ત્રિપક્ષીય સમાધાન મુજબ, કોન્ટ્રાક્ટ લેબર (રેગ્યુલેશન એન્ડ એબોલિશન) એક્ટ હેઠળ સદર મંડળી દ્વારા મેળવવામાં આવેલું લાયસન્સ એ હકીકત હોવા છતાં કે સંબંધિત કામદારો વાસ્તવમાં ગેલ માં કાયમી જગ્યાઓ પર કામ કરી રહ્યા છે અને ગેલ ના નિયમિત કર્મચારીઓ જેવી જ બારમાસી તેમજ કાયમી ફરજો બજાવી રહ્યા છે, કોન્ટ્રાક્ટ-લેબર પદ્ધતિ ચાલુ રાખવા માટે ઊભું કરવામાં આવેલું માત્ર એક છળાવરણ છે. વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે જોકે સદર કામદારો, મૂળભૂત રીતે, ગેલ ના પ્રત્યક્ષ કર્મચારીઓ છે, તેમ છતાં તેમના વેતન અને અન્ય મહેનતાણું સામાવાળા નં. ૪-મંડળી મારફતે ચૂકવવામાં આવી રહ્યા છે, જે આવી ચૂકવણીઓ માટે એક માધ્યમ તરીકે કામ કરે છે.

૪.૯. તારીખ ૨૭.૦૫.૨૦૧૯ ના રોજ, અરજદારે રજૂઆત કરી હતી કે, સમાધાનની કાર્યવાહી પેનિંગ હોવા છતાં, ગુજરાત મજદૂર સભા (જી.એમ.એસ.) એ આ અદાલત સમક્ષ સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૪૦૧/૨૦૧૯ દાખલ કરી હતી, જેમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે અરજદારે તારીખ ૧૬.૧૧.૨૦૧૧ ના સમાધાન અનુસાર સંબંધિત કામદારોને સમાવી લેવા જોઈએ. તેના જવાબમાં, સામાવાળા નં. ૩ એ તારીખ ૦૧.૦૭.૨૦૧૯ ની રજૂઆત દ્વારા એવી દલીલ કરી હતી કે આ અદાલત સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવેલી પિટિશન અને હડતાળની નોટિસ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી માંગ તદ્દન અલગ

અને ભિન્ન હતી. એવી સ્પષ્ટતા કરવામાં આવી હતી કે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૯૪૦૧/૨૦૧૯ માં, યુનિયને ભરતી નોટિફિકેશન નં. ૫/૨૦૧૮ ને પડકાર્યું હતું, જે, સામાવાળા નં. ૩ ના જણાવ્યા મુજબ, શ્રમ સત્તાવાળાઓના અધિકારક્ષેત્રમાં આવતું ન હતું.

૪.૧૦. ત્યારબાદ, તારીખ ૨૫.૦૨.૨૦૨૦ ના રોજ, અરજદારે રજૂઆત કરી હતી કે પી.ટી.ડબલ્યુ.સી.એલ. (સામાવાળા નં. ૪) ના એક વર્ગે તેમની પ્રારંભિક નિમણૂકની તારીખથી આનુષંગિક લાભો સહિત સમાવેશ અને નિયમિતિકરણ માટે ગેલ સામે નિર્દેશ માંગતી સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૯૪૦૧/૨૦૧૯ દાખલ કરીને આ અદાલતનો આશરો લીધો હતો. વધુમાં એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે સામાવાળા નં. ૪ ના ૬૮ સભ્યોમાંથી માત્ર ૪૪ સભ્યો જ સદર રિટ પિટિશનમાં પક્ષકાર હતા, અને તેથી, બાકીના સભ્યોના સંબંધમાં, ઉપરોક્ત શરતોનું પાલન કર્યા બાદ અને આ અદાલતને યોગ્ય જાણ કર્યા પછી જ વેતન સુધારણાની પ્રક્રિયા પર વિચારણા કરી શકાશે.

૪.૧૧. તારીખ ૧૬.૧૨.૨૦૨૨ ના રોજ અરજદાર દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે પેન્ડિંગ રહેલા વિષયવસ્તુ આઈ.ડી. અંગે અમુક રાહતો માંગતી અન્ય પિટિશન એટલે કે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૩૧૯૧/૨૦૨૨ દાખલ કરવામાં આવી છે અને આખરે સત્તાધિકારી દ્વારા નિષ્ફળતા અહેવાલ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો અને રેકર્ડ્સનો વાદગ્રસ્ત હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો, જે આ અદાલત સમક્ષ પડકારનો વિષય છે.

૫. અરજદાર તરફે વિદ્વાન વકીલ શ્રી વિશ્વાસ શાહ ની સહાય મેળવતા વિદ્વાન સિનિયર વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદી અને સામાવાળાઓ તરફે વિદ્વાન વકીલો શ્રી અંકિત શાહ, શ્રી અમરેશ પટેલ અને શ્રી રામ મનોહર વિકાસને સાંભળવામાં આવ્યા.

અરજદારની રજૂઆતો.

૬. વિદ્વાન સિનિયર વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ એવી રજૂઆત કરી હતી કે તારીખ ૩૦.૧૦.૨૦૨૨ નો રેફરન્સનો હુકમ કાયદાની દ્રષ્ટિએ ક્ષતિપૂર્ણ અને અસમર્થનીય છે, કેમ કે, ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ (“સદર આઈ.ડી. એક્ટ”) ની કલમ ૧૯(૨) હેઠળ, પક્ષકારો વચ્ચે થયેલ મેમોરેન્ડમ ઓફ સેટલમેન્ટ (“એમ.ઓ.એસ.”) પક્ષકારો પૈકીના એક પક્ષકાર દ્વારા બીજા પક્ષકારને સમાધાન સમાપ્ત કરવાનો ઇરાદો વ્યક્ત કરતી લેખિત નોટિસ આપવામાં આવે તે તારીખથી બે મહિના પૂરા ન થાય ત્યાં સુધી બંધનકર્તા રહે છે. સ્વીકૃતપણે, સમાપ્તિની આવી કોઈ નોટિસ અંત લાવવા અંગેની નોટિસ કોઈપણ પક્ષકાર દ્વારા, એટલે કે ગુજરાત મજદૂર સભા (જી.એમ.એસ.) દ્વારા અથવા અરજદાર દ્વારા આપવામાં આવી નથી. સદર એમ.ઓ.એસ. મૂળ તારીખ ૦૧.૧૨.૧૯૯૭ ના રોજ અમલમાં આવ્યો હતો, અને છેલ્લો એમ.ઓ.એસ. તારીખ ૧૬.૧૧.૨૦૧૧ ના રોજ કરવામાં આવ્યો હતો, જે તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૨૩ સુધી માન્ય રહ્યો હતો.

૬.૧. આઈ.ડી. એક્ટની કલમ ૧૯(૨) હેઠળ કલ્પના કર્યા મુજબ સમાધાનનો અંત લાવતી કોઈપણ લેખિત નોટિસના અભાવે, તારીખ ૧૬.૧૧.૨૦૧૧ નો

એમ.ઓ.એસ. પક્ષકારો માટે બંધનકર્તા રહેવાનું ચાલુ રહે છે. તેથી, વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ત્રિવેદી દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે વાદગ્રસ્ત રેફરન્સ હુકમ દ્વારા, એમ.ઓ.એસ. હેઠળ અગાઉથી જ સમાધાન થયેલા વિવાદને પુનઃ ખોલી શકાય નહીં, કારણ કે તેમ કરવાથી આઈ.ડી. એક્ટની કલમ ૨(પી) હેઠળના સમાધાનના મૂળ હેતુ અને સારતત્વ જ નિષ્ફળ જશે, કે જે વિદ્વાન મદદનીશ લેબર કમિશનર, વડોદરા સમક્ષ વિધિવત રીતે કરવામાં આવ્યો હતો.

૬.૨. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ત્રિવેદી દ્વારા વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સોસાયટી અને યુનિયન બંનેએ સદર એમ.ઓ.એસ. ના તેના સમગ્ર અમલીકરણ સમયગાળા દરમિયાન લાભો મેળવ્યા છે, અને તેથી, ખાસ કરીને આઈ.ડી. એક્ટની કલમ ૧૯(૨) ની ફરજિયાત જરૂરિયાતના પાલનના અભાવમાં, બંધનકર્તા સમાધાનથી વિરુદ્ધનો વિવાદ ઉઠાવવાથી તેઓ વિબંધિત થયેલા છે. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ત્રિવેદીએ એ હકીકત તરફ પણ ધ્યાન દોર્યું હતું કે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૯૪૦૧/૨૦૧૯ માં, સામાવાળા યુનિયને પોતે આ જ સમાધાનના અમલની માંગણી સાથે આ અદાલતનો આશરો લીધો હતો. તેથી, કોઈપણ તબક્કે સદર સમાધાનનો અંત લાવવાનો કોઈ ઇરાદો અસ્તિત્વમાં હતો તેવું માની શકાય નહીં.

૬.૩. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ત્રિવેદીએ વધુમાં એવી દલીલ કરી હતી કે અરજદાર અને સામાવાળા નં. ૪ દ્વારા કામે રાખવામાં આવેલા કામદારો વચ્ચે માલિક-કર્મચારીનો કોઈ સંબંધ અસ્તિત્વમાં નથી, કે જેઓ સ્વીકૃતપણે કરાર

આધારિત કર્મચારીઓ છે. કોઈપણ માલિક-સેવકના સંબંધના અભાવે, રેફરન્સનો કોઈ હુકમ કરી શકાયો ન હોત. સદર કરાર આધારિત કામદારો સામાવાળા નં. જ-સોસાયટીના પે-રોલ પર છે અને તેમને નોંધપાત્ર મહેનતાણું ચૂકવવામાં આવી રહ્યું છે, જેમાંના મોટાભાગના દર મહિને રૂ. ૫૦,૦૦૦/- થી વધુ મેળવી રહ્યા છે. આશરે ૬૦ જેટલી સંખ્યા ધરાવતા સદર કરાર આધારિત કામદારો અરજદારના સંસ્થાપનમાં સંપૂર્ણપણે કરાર આધારિત ધોરણે પટાવાળા, ડિસ્પેચ-મેન, વોટર-બોય વગેરે તરીકે રોકાયેલા છે. તેમની ફરજોનું સ્વરૂપ અરજદારના નિયમિત કર્મચારીઓ દ્વારા બજાવવામાં આવતી ફરજોથી સંપૂર્ણપણે અલગ છે; તેથી, આ બંને શ્રેણીઓ વચ્ચે કોઈ સરખામણી કરી શકાય નહીં.

૬.૪. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ત્રિવેદી દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સામાવાળા નં. ૩-યુનિયન (જી.એમ.એસ.) ને નિયમિતિકરણ અથવા વેતન સુધારણાનો દાવો કરવાનો કોઈ અધિકાર નથી જ્યારે તેણે ભરતી અને ઉમેદવારોના શોર્ટલિસ્ટિંગને રદ કરવાની માંગણી કરતી સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૯૪૦૧/૨૦૧૯ માં અગાઉથી જ આ અદાલતનો આશરો લીધો છે, અને તે રીતે એવી કબૂલાત કરી છે કે સંબંધિત કામદારો અરજદારના નિયમિત કર્મચારીઓ ન હતા.

૬.૫. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ત્રિવેદી દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે પક્ષકારો વચ્ચે એમ.ઓ.એસ. અમલમાં હતો અને પ્રસિદ્ધ થયેલી જાહેરાતના પ્રતિભાવમાં સામાવાળા નં. જ-સોસાયટીના પે-રોલ પરના કેટલાક કરાર

આધારિત કામદારોએ ભરતી પ્રક્રિયામાં ભાગ લીધો હતો અને ભરતી માટે સ્પર્ધા કરવાની તક મેળવી હતી અને પરિણામે તે પૈકીના કેટલાકની ભરતી પણ કરવામાં આવી હતી. વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ત્રિવેદી એવી રજૂઆત કરે છે કે અરજદારે સમયાંતરે ખાલી જગ્યાઓ ભરીને ન્યાયી અને પારદર્શક ભરતી પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યું છે અને તેથી ભરતી પ્રક્રિયામાં નિષ્ફળ ગયેલા કરાર આધારિત કામદારો રિજનલ લેબર કમિશનર સેન્ટ્રલ, વડોદરાની મધ્યસ્થી દ્વારા દાદ મેળવવાથી અટકાવાયેલા છે. વર્ષ ૨૦૦૧, ૨૦૧૦ અને ૨૦૧૪ માં ભરતી પ્રક્રિયા હાથ ધરવામાં આવી હતી અને પાત્રતા ધરાવતા કર્મચારીઓની ભરતી કરવામાં આવી હતી અને તેઓને કંપનીમાં સમાવી લેવામાં આવ્યા હતા. વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ત્રિવેદી દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અરજદારે ત્રણ પરિબલોને ધ્યાને લઈને તારીખ ૧૬.૧૧.૨૦૧૧ ના એમ.ઓ.એસ. નો તેના સાચા અર્થ અને ભાવનાથી અમલ કર્યો છે: (૧) મૂળ વેતનની રકમમાં સમયાંતરે સુધારો, (૨) મોંઘવારી ભથ્થાની રકમમાં સમયાંતરે વધારો અને (૩) તારીખ ૧૬.૧૧.૨૦૧૧ થી આજ દિન સુધી ૩૬ કરાર આધારિત કામદારો ભરતી પ્રક્રિયા પૂર્ણ કરવામાં સફળ રહ્યા છે અને ૬૦ કામદારો ભરતી પ્રક્રિયા પાસ કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા.

૬.૬. વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદી દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કરાર આધારિત કર્મચારીઓને કોઈ ગેરલાભ થયો ન હતો અને તેથી સામાવાળા નં. ૩ ના કહેવાથી દર્શાવવામાં આવી રહેલી કહેવાતી ઔદ્યોગિક અશાંતિને ન્યાયનિર્ણય માટે વિદ્વાન અદાલત સમક્ષ રેફર કરવાની જરૂર ન હતી.

૬.૭. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ વધુમાં એવી રજૂઆત કરી હતી કે કોન્ટ્રાક્ટર એવા સામાવાળા નં. જ-સોસાયટીએ તારીખ ૧૬.૧૧.૨૦૧૧ ના મેમોરેન્ડમ ઓફ સેટલમેન્ટ ની શરતોના ઉલ્લંઘનમાં મોંઘવારી ભથ્થા પેટે ભૂલભરેલી રીતે વધુ ચુકવણીનો દાવો કર્યો હતો. આવા ઉલ્લંઘનને ધ્યાને લેતાં, અરજદારે રૂ. ૫,૨૩,૫૪,૧૪૩/- ની રકમની વસૂલાત માટે દીવાની દાવો સંસ્થાપિત કર્યો છે, જે સ્પેશિયલ સિવિલ સ્યુટ નં. ૩૦/૨૦૨૨ છે, જે હાલ ન્યાયનિર્ણય માટે પેન્ડિંગ છે. વસૂલાત માટેના અરજદારના પગલાં સદર રકમના ૨૦% ની વસૂલાત સામેની અરજદારની કાર્યવાહીને સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૬૭૮૭/૨૦૨૨ મારફતે આ અદાલત સમક્ષ પડકારવામાં આવી હતી, જેમાં આ અદાલતે તારીખ ૨૯.૦૮.૨૦૨૨ ના હુકમથી આગળની વસૂલાત સામે સ્ટે આપવાની મહેરબાની કરી હતી. સદર અરજી પણ આ અદાલત સમક્ષ ન્યાયનિર્ણય માટે પેન્ડિંગ છે.

૬.૮. વિદ્વાન સિનિયર વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ ઉપરોક્ત દલીલના સમર્થનમાં નીચે મુજબના નિર્ણયો પર આધાર રાખ્યો છે અને તારીખ ૧૩.૧૦.૨૦૨૨ અને ૦૯.૦૨.૨૦૨૩ ના હુકમને કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરીને આ અરજીઓ મંજૂર કરવા અરજ કરેલ છે.

(૧) મેસર્સ શુક્લા માનસીતા ઇન્ડસ્ટ્રીઝ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિ. ધી વર્કમેન એમ્પ્લોઇડ અન્ડર ઇટ, (૧૯૭૭) જ એસ.સી.સી. ૩૧ માં રિપોર્ટ થયેલ

(૨) બરૌની રિફાઈનરી પ્રગતિશીલ શ્રમિક પરિષદ વિ. ઇન્ડિયન ઓઇલ

કોર્પોરેશન લિમિટેડ, (૧૯૯૧) ૧ એસ.સી.સી. ૪ માં રિપોર્ટ થયેલ

(૩) પી. વિરુધાચલમ અને અન્ય વિ. મેનેજમેન્ટ ઓફ લોટસ મિલ્સ અને અન્ય, (૧૯૯૮) ૧ એસ.સી.સી. ૬૫૦ માં રિપોર્ટ થયેલ

(૪) મેનેજમેન્ટ ઓફ ધી બેંગ્લોર પુલન, કોટન એન્ડ સિલ્ક મિલ્સ કો. લિમિટેડ વિ. વર્કમેન અને અન્ય, એ.આઈ.આર. (૧૯૬૮) એસ.સી. ૫૮૫ માં રિપોર્ટ થયેલ

(૫) ધી ઇન્ડિયન લિંક ચેઇન મેન્યુફેક્ચરર્સ લિમિટેડ વિ. ધી વર્કમેન, એ.આઈ.આર. (૧૯૭૧) એસ.સી. ૩૪૩ માં રિપોર્ટ થયેલ

(૬) મેસર્સ ભારત ટેક્સટાઇલ વર્ક્સ વિ. વર્કમેન ઓફ મેસર્સ ભારત ટેક્સટાઇલ વર્ક્સ અને અન્ય, ૧૯૯૩ એસ.સી.સી. ઓનલાઇન ગુજ. ૮૪ માં રિપોર્ટ થયેલ.

(૭) એમ્પ્લોયર્સ ઓફ તુંગભદ્રા ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ વિ. ધી વર્કમેન અને અન્ય, (૧૯૭૪) ૩ એસ.સી.સી. ૧૬૭ માં રિપોર્ટ થયેલ

(૮) નેશનલ એન્જિનિયરિંગ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ વિ. સ્ટેટ ઓફ રાજસ્થાન અને અન્ય, (૨૦૦૦) ૧ એસ.સી.સી. ૩૭૧ માં રિપોર્ટ થયેલ

(૯) એ.એન.ઝેડ. ગ્રિન્ડલેઝ બેંક લિમિટેડ વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય, (૨૦૦૫) ૧૨ એસ.સી. ૭૩૮ માં રિપોર્ટ થયેલ

સામાવાળાઓની રજૂઆતો

૭. તેનાથી વિપરીત, સામાવાળા નં. ૩ તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી અમરેશ પટેલે એવી રજૂઆત કરી હતી કે અરજદાર દ્વારા ઉપસ્થિત કરવામાં આવેલી દલીલ, અર્થાત્ તારીખ ૨૫.૦૬.૨૦૧૮ ની હડતાળ-સહ-માંગણી નોટિસ આઈ.ડી. એક્ટની કલમ ૧૮(૨) હેઠળની નોટિસ તરીકે યોગ્ય ઠરે છે કે કેમ, તે હકીકતનો પ્રશ્ન છે જેનો સદર અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ વિદ્વાન ઔદ્યોગિક ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા ન્યાયનિર્ણય થવો જરૂરી છે. આથી, આ કારણસર દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીઓ શરૂઆતમાં જ નામંજૂર થવાપાત્ર છે.

૭.૧. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પટેલ દ્વારા વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે હડતાળ-સહ-માંગણી નોટિસ જારી થવા પર, સમાધાન અધિકારીએ કોઈ સમાધાનના અસ્તિત્વ અંગે બંને પક્ષકારો સાથે સ્પષ્ટપણે પૂછપરછ કરી હતી, અને આવી પૂછપરછ બાદ જ, જ્યારે બંને પક્ષકારોએ જણાવ્યું કે કોઈ સમાધાન અમલમાં નથી, ત્યારે સમાધાનની કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હતી અને પૂર્ણ કરવામાં આવી હતી. ખુદ હડતાળ-સહ-માંગણી નોટિસમાં કાયદા હેઠળ અભિપ્રેત નોટિસની મુદતનો સ્પષ્ટપણે ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો.

૭.૨. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પટેલે વધુમાં એવી રજૂઆત કરી હતી કે સદર નોટિસ આપ્યા પછી, અગાઉના સમાધાનની મુદત પૂર્ણ થયા બાદ, વેતન સુધારણા અને સમાવેશના મુદ્દાઓ અંગે સામાવાળા-યુનિયન અને અરજદાર-કંપની વચ્ચે વડોદરા તેમજ અમદાવાદ ખાતે ઘણી બેઠકો અને વાટાઘાટો થઈ હતી. તેથી,

હાલની અરજીઓમાં હવે રજૂ કરવામાં આવેલા કારણો પાછળથી ઊભા કરેલા છે અને તે માત્ર રેફરન્સની કાર્યવાહીમાં વિલંબ કરવાના હેતુથી જ ઉપસ્થિત કરવામાં આવ્યા છે.

૭.૩. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પટેલ દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે યુનિયન દ્વારા ઉપસ્થિત કરવામાં આવેલી નવી માંગણીઓ તારીખ ૧૬.૧૧.૨૦૧૧ ના અગાઉના એમ.ઓ.એસ. ની શરતોની મુદત પૂર્ણ થવા પર આધારિત હતી. અરજદારે સ્વીકાર્યું હતું કે સદર સમાધાનનો અંત આવી ગયો છે અને નવી માંગણીઓ અંગેની વાટાઘાટોમાં ભાગ લીધો હતો. સમાધાનની કાર્યવાહી પેર્સિડગ રહેવા દરમિયાન, અરજદાર-કંપનીએ યુનિયન દ્વારા ઉપસ્થિત કરાયેલા ઔદ્યોગિક વિવાદના સંદર્ભમાં સમાધાન અધિકારીના પગલાંને પડકારતી સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૩૧૮૧/૨૦૨૨ દાખલ કરી હતી; જોકે, તેમાં આઈ.ડી. એક્ટની કલમ ૧૮(૨) હેઠળ નોટિસ ન આપવા અંગે કોઈ દલીલ ઉપસ્થિત કરવામાં આવી ન હતી.

૭.૪. યુનિયને વિદ્વાન ઔદ્યોગિક ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ પોતાનું સ્ટેટમેન્ટ ઓફ ક્લેઈમ, વચગાળાની રાહત માટેની અરજી અને સંબંધિત દસ્તાવેજો પહેલેથી જ દાખલ કરી દીધા છે. અરજદાર-કંપનીએ, સમાધાનની કાર્યવાહીમાં ભાગ ન લેવા છતાં, અગાઉના સમાધાનની મુદત પૂર્ણ થવાના આધારે નવી માંગણીઓના અસ્તિત્વનો સ્વીકાર કર્યો હતો અને ઉચ્ચતમ સ્તરે વાટાઘાટો પણ કરી હતી. આ અદાલત સમક્ષ આ મહત્વપૂર્ણ હકીકતો છુપાવવાના કારણે અરજદાર કોઈપણ

સામ્યપૂર્ણ રાહત મેળવવા માટે હકદાર ઠરતા નથી.

૭.૫. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પટેલે તેથી એવી રજૂઆત કરી હતી કે એક વખત રેફરન્સ કરવામાં આવ્યા પછી, વિદ્વાન ઔદ્યોગિક ટ્રિબ્યુનલ પાસે સદર વિવાદનું ક્ષેત્રાધિકાર આવી જાય છે, અને અરજદાર દ્વારા ઉપસ્થિત કરવામાં આવેલી તમામ દલીલો ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ યોગ્ય રીતે રજૂ કરી શકાય છે. આથી, ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની હાલની અરજીઓ પોષણક્ષમ નથી અને આ કારણસર પણ નામંજૂર થવાપાત્ર છે.

૭.૬. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પટેલ દ્વારા વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે હાલની અરજીઓમાં હકીકતના વિવાદિત પ્રશ્નો સામેલ છે જેનો નિર્ણય ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળના રિટ ક્ષેત્રાધિકારમાં થઈ શકતો નથી. એ બાબત નિર્દેશિત કરવામાં આવી છે કે અરજદારે તારીખ ૨૫.૦૬.૨૦૧૮ ની હડતાળ-સહ-માંગણી નોટિસની નકલ જોડેલ નથી, જે સમાધાન કાર્યવાહી શરૂ કરવાનો મૂળ આધાર બને છે. સદર દસ્તાવેજ જાણીજોઈને બાકાત રાખીને, અરજદારે સામાવાળા નં. ૩ દ્વારા જારી કરાયેલ સદર નોટિસના આધારે શરૂ કરવામાં આવેલી સમાધાન પ્રક્રિયામાં પોતાની સક્રિય અને સ્વેચ્છાપૂર્વકની સહભાગિતા પ્રતિબિંબિત કરતો મહત્વપૂર્ણ રેકૉર્ડ છુપાવ્યો છે.

૭.૭. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પટેલે રજૂઆત કરી હતી કે સદર હડતાળ-કમ-માંગણી નોટિસમાં સ્પષ્ટપણે નોંધવામાં આવ્યું છે કે સંબંધિત કામદારો ઘણા વર્ષોથી, તે પૈકીના ઘણા બે દાયકા કરતાં વધુ સમયથી, સતત નોકરીમાં છે, અને તેથી તેમને

અરજદાર-કંપનીના નિયમિત અને કાયમી કામદારો તરીકે ગણવામાં આવે તેવી માંગણી કરવામાં આવી હતી. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે આઈ.ડી. એક્ટની કલમ ૧૨ હેઠળ રિજનલ લેબર કમિશનર (સેન્ટ્રલ) દ્વારા જારી કરવામાં આવેલી નોટિસ અરજદાર-કંપનીને વિધિવત રીતે મળી હતી, અને અરજદારે ઔદ્યોગિક વિવાદના અસ્તિત્વ અંગે કોઈ વાંધો ઉઠાવ્યા વિના તેનો જવાબ રજૂ કર્યો હતો. જોકે, હાલની રિટ પિટિશનોમાં પ્રથમ વખત, અરજદારે આઈ.ડી. એક્ટની કલમ ૧૯(૨) હેઠળ કથિત નોટિસ ન આપવા અંગેની તકરાર ઉપસ્થિત કરી છે.

૭.૮. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પટેલે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે પ્રથમ સમાધાન બેઠક તારીખ ૧૦.૦૭.૨૦૧૮ ના રોજ વડોદરા ખાતે યોજાઈ હતી, જેમાં સામાવાળાઓનું પ્રતિનિધિત્વ તેમના યુનિયન મારફતે કરવામાં આવ્યું હતું અને અરજદાર-કંપનીએ પણ તેમાં ભાગ લીધો હતો. ત્યારબાદની બેઠકો તારીખ ૦૭.૦૮.૨૦૧૮, ૨૮.૧૧.૨૦૧૮, ૦૧.૦૨.૨૦૧૯ અને ૦૬.૧૨.૨૦૧૯ ના રોજ યોજાઈ હતી, જે સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે અરજદાર ઔદ્યોગિક વિવાદમાંથી ઉદ્ભવતી સમાધાન કાર્યવાહીથી સંપૂર્ણપણે વાકેફ હતા અને તેમાં તેમણે સક્રિયપણે ભાગ લીધો હતો.

૭.૯. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પટેલ દ્વારા વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અરજદાર દ્વારા યુનિયનને સંબોધવામાં આવેલ પત્રવ્યવહાર સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે અરજદારે જણાવ્યું હતું કે ગેલ રિજનલ લેબર કમિશનર (સેન્ટ્રલ), વડોદરાના

પરસ્પર માર્ગદર્શન દ્વારા પ્રસ્તુત વિવાદના સુખદ નિરાકરણ માટે પ્રતિબદ્ધ છે. પાના નં. ૭૬/એ પર રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવેલ આવો જ એક પત્રવ્યવહાર દર્શાવે છે કે ગેલ પી.ટી.ડબલ્યુ.સી.એલ. ના તે સભ્યો સાથે વેતન વાટાઘાટોની પ્રક્રિયા હાથ ધરવા તૈયાર છે કે જેમના સંદર્ભમાં કોઈપણ મંચ સમક્ષ આવી કોઈ વાટાઘાટો પેનિંગ નથી. આ પત્રવ્યવહારો નિઃશંકપણે સ્થાપિત કરે છે કે અરજદારે ઔદ્યોગિક વિવાદના અસ્તિત્વનો સ્વીકાર કર્યો હતો અને તે હેતુ માટે એક સમિતિની રચના કરીને આ બાબતે ચર્ચા કરવા માટે સ્વેચ્છાએ યુનિયનનો સંપર્ક કર્યો હતો.

૭.૧૦. વધુમાં એ બાબત નિર્દેશિત કરવામાં આવે છે કે અરજદારે તારીખ ૧૬.૧૧.૨૦૧૧ ના મેમોરેન્ડમ ઓફ સેટલમેન્ટ ના નવીકરણ માટેની ચર્ચા અંગે તારીખ ૨૫.૦૫.૨૦૨૨ ના રોજ યુનિયનને એક ઇમેઇલ પણ મોકલ્યો હતો, જેમાં તારીખ ૦૮.૦૬.૨૦૨૨ ના રોજ ગેલ, અમદાવાદ ઝોનલ ઓફિસ ખાતે બેઠક યોજવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું. તારીખ ૦૪.૦૭.૨૦૨૨ ના અન્ય એક ઇમેઇલમાં નોંધવામાં આવ્યું છે કે તારીખ ૧૨.૦૭.૨૦૨૨ ના રોજ ગેલ, વડોદરા ઓફિસ ખાતે સંયુક્ત સમિતિની બેઠક યોજવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું.

૭.૧૧. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પટેલે રજૂઆત કરી હતી કે અરજદારે વર્ષ ૨૦૧૧ ના એમ.ઓ.એસ. અંગેની બેઠકોમાં સક્રિયપણે ભાગ લીધો હતો અને તેનું આયોજન કર્યું હતું. તેથી, સદર સમાધાનનો અંત લાવવાના ઇરાદાની જાણ ન કરવા અંગે અરજદાર દ્વારા હવે ઉપસ્થિત કરવામાં આવેલી તકરાર માત્ર પાયાવિહોણી જ

નથી પરંતુ અદાલતને ગેરમાર્ગે દોરવાનો અને ભ્રમિત કરવાનો પ્રયાસ હોવાનું પણ જણાય છે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પટેલ દ્વારા વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે યુનિયને તારીખ ૨૫.૦૬.૨૦૧૮ અને ૧૩.૦૮.૨૦૨૦ ની માંગણી નોટિસો દ્વારા નવા સમાધાન માટે નવી માંગણીઓ પહેલેથી જ ઉઠાવી હતી, અને તેથી, આઈ.ડી. એક્ટની કલમ ૧૯(૨) નું પાલન ન કરવા અંગેનો બચાવ સંપૂર્ણપણે ગેરસમજભર્યો છે અને અદાલતને ગેરમાર્ગે દોરવાના હેતુથી ઉપસ્થિત કરવામાં આવ્યો છે.

૭.૧૨. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પટેલ દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે રેફરન્સ ઈન્ડસ્ટ્રિયલ ડિસ્પ્યુટ્સ એક્ટ, ૧૯૪૭ ની કલમ ૧૦ અનુસાર કરવામાં આવ્યો છે, અને સદર જોગવાઈ અધિનિયમની કોઈપણ અન્ય જોગવાઈના આધારે રેફરન્સ કરવા પર કોઈ પ્રતિબંધ લાદતી નથી. આથી, રેફરન્સને પડકારવા માટેના એકમાત્ર કારણ તરીકે આઈ.ડી. એક્ટની કલમ ૧૯(૨) નો આશરો લેવો તે અસ્પષ્ટ, અપ્રસ્તુત, મનસ્વી છે અને તે કાયદાની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ સમાન છે.

૭.૧૩. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પટેલ દ્વારા વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે આઈ.ડી. એક્ટની કલમ ૧૦ હેઠળનો રેફરન્સ ઔદ્યોગિક વિવાદના વાસ્તવિક અસ્તિત્વ પર આધારિત છે, અને રેફરન્સનો હુકમ વહીવટી કાર્યવાહીના સ્વરૂપમાં છે. તેથી, આ અદાલત, ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ હકૂમતનો ઉપયોગ કરતી વખતે, જ્યાં સુધી હકૂમત સંબંધી ભૂલો, અતાર્કિકતા, પ્રક્રિયાગત અનૌચિત્ય અથવા સ્પષ્ટ ગેરવાજબીપણું ન હોય ત્યાં સુધી આવા રેફરન્સના

હુકમમાં દખલગીરી કરી શકે નહીં.

૭.૧૪. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પટેલ રજૂઆત કરે છે કે સમાધાન પેઢિંગ હોય તે દરમિયાન પણ રેફરન્સ, મહત્વપૂર્ણ ફેરફારો સંબંધિત હકીકતોની ચકાસણી પર આધારિત હોય છે. તેઓ વધુમાં રજૂઆત કરે છે કે સદર આઈ.ડી. એક્ટ હેઠળ તેની કલમ ૧૯(૨) હેઠળ નોટિસ જારી કરવા માટે કોઈ ચોક્કસ નમૂનો નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યો નથી કે જરૂરી નથી. તારીખ ૧૬.૧૧.૨૦૧૧ નું સમાધાન તારીખ ૦૧.૧૨.૨૦૧૦ થી પાંચ વર્ષના સમયગાળા માટે અમલમાં હતું, જે તારીખ ૩૦.૧૧.૨૦૧૫ ના રોજ પૂર્ણ થતું હતું. વેતન સુધારણા વગેરે અંગેનું માંગપત્રક તારીખ ૧૩.૦૮.૨૦૨૦ ની નોટિસ મારફતે જારી કરવામાં આવ્યું હતું, અને ત્યારબાદ, યોગ્ય સરકારે તારીખ ૦૯.૦૨.૨૦૨૩ ના રોજ બાબતનો રેફરન્સ કર્યો હતો, જે સામાવાળા નં. ૩ દ્વારા સમાધાન સમાપ્ત કરવાનો ઈરાદો વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો તેના બે વર્ષ કરતાં વધુ સમય પછીનો છે. તે મુજબ, નોટિસ જારી ન કરવા અંગે પિટિશનમાં ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલ હકીકતની દ્રષ્ટિએ ખોટી છે.

૭.૧૫. વિદ્વાન વકીલ શ્રી પટેલ દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે રેફરન્સની શરતો, ન્યાયનિર્ણય માટે મોકલવામાં આવી હોવાથી, વિદ્વાન ઈન્ડસ્ટ્રિયલ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા તેની તપાસણી કરવામાં આવે અને નિર્ણય લેવામાં આવે તે જરૂરી છે. પરિણામે, તેને પડકારતી ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની પિટિશન પોષણક્ષમ નથી. તે પૃષ્ઠભૂમિમાં, હાલની પિટિશન નામંજૂર થવાને પાત્ર છે.

૭.૧૬. ઉપરોક્ત રજૂઆતોના સમર્થનમાં, વિદ્વાન વકીલ શ્રી પટેલે નીચે મુજબના નિર્ણયો પર આધાર રાખ્યો છે:

(૧) વર્કમેન ઓફ મેસર્સ કોન્ટિનેન્ટલ કોમર્શિયલ કંપની પ્રા. લિ. વિ. ગવર્નમેન્ટ ઓફ વેસ્ટ બેંગાલ અને અન્ય, ૧૯૬૧ એસ.સી.સી. ઓનલાઈન કેલ. ૨૧૫ માં રિપોર્ટ થયેલ

(૨) વર્કમેન ઓફ વેસ્ટર્ન ઇન્ડિયા મેચ કંપની લિમિટેડ વિ. વેસ્ટર્ન ઇન્ડિયા મેચ કંપની લિમિટેડ.

(૩) કોચીન સ્ટેટ પાવર એન્ડ લાઈટ કોર્પોરેશન લિ. વિ. વર્કમેન, ૧૯૬૩ એસ.સી.સી. ઓનલાઈન એસ.સી. ૨૯૪ માં રિપોર્ટ થયેલ

(૪) હાવડા મ્યુનિસિપાલિટી, હાવડા વિ. સેકન્ડ ઇન્ડસ્ટ્રિયલ ટ્રિબ્યુનલ, વેસ્ટ બેંગાલ, ૧૯૬૪ એસ.સી.સી. ઓનલાઈન કેલ. ૨૩૭ માં રિપોર્ટ થયેલ

(૫) લાઈફ ઇન્સ્યોરન્સ કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા વિ. ડી.જે. બહાદુર અને અન્ય, (૧૯૮૧) ૧ એસ.સી.સી. ૩૧૫ માં રિપોર્ટ થયેલ

(૬) કરનાની પ્રોપર્ટીઝ લિ. વિ. સ્ટેટ ઓફ વેસ્ટ બેંગાલ અને અન્ય, (૧૯૯૦) ૪ એસ.સી.સી. ૪૭૨ માં રિપોર્ટ થયેલ

(૭) રાજસ્થાન સ્ટેટ ઇલેક્ટ્રિસિટી બોર્ડ અને અન્ય વિ. લક્ષ્મણ લાલ અને અન્ય, (૧૯૯૧) સપ્લી.(૨) એસ.સી.સી. ૫૩૧ માં રિપોર્ટ થયેલ

(૭) નેશનલ ટેક્સટાઇલ કોર્પોરેશન (એ.પી.કે.કે.એમ.) લિ. વિ. શ્રી ચેલમ્મા કોટન, પૂલન એન્ડ સિલ્ક મિલ્સ સ્ટાફ એસોસિએશન અને અન્ય, (૨૦૦૧) ૨ એસ.સી.સી. ૪૪૮ માં રિપોર્ટ થયેલ

(૮) તમિલનાડુ ટર્મિનેટેડ ફૂલ ટાઇમ ટેમ્પરરી એલ.આઇ.સી. એમ્પ્લોઇઝ એસોસિએશન વિ. લાઇફ ઇન્સ્યોરન્સ કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય, (૨૦૧૫) ૯ એસ.સી.સી. ૬૨ માં રિપોર્ટ થયેલ

(૯) તમિલનાડુ ટર્મિનેટેડ ફૂલ ટાઇમ ટેમ્પરરી એલ.આઇ.સી. એમ્પ્લોઇઝ એસોસિએશન વિ. એસ.કે. રોય, ચેરમેન, લાઇફ ઇન્સ્યોરન્સ કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય, (૨૦૧૬) ૯ એસ.સી.સી. ૩૬૬ માં રિપોર્ટ થયેલ

૮. સામાવાળા નં. ૪ તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી રામ મનોહર વિકાસે યુનિયન એટલે કે સામાવાળા નં. ૩ ને સમર્થન આપતો જવાબ દાખલ કર્યો છે. જોકે, આ અદાલતના અભિપ્રાય મુજબ, સામાવાળા નં. ૪ એક ઔપચારિક પક્ષકાર છે, કારણ કે વિવાદ યુનિયન અને અરજદાર કંપની વચ્ચેનો છે, અને તેથી વિદ્વાન વકીલને સામાવાળા નં. ૪ વતી કોઈ રજૂઆત કરવાની પરવાનગી આપવામાં આવતી નથી.

૯. સામાવાળા નં. ૧ થી ૫ તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી અંકિત શાહે ન તો કોઈ જવાબ દાખલ કર્યો કે ન તો કોઈ રજૂઆત કરી.

તારણો:

૧૦. સંબંધિત પક્ષકારોના વિજ્ઞાન વકીલો દ્વારા કરવામાં આવેલી દલીલો ધ્યાને લીધા પછી, નીચે મુજબની નિર્ણિવાદ હકીકતો, કે જેના પર ધ્યાન આપવું જરૂરી છે, નીચે દર્શાવવામાં આવે છે:

૧૦.૧. તારીખ ૨૨.૦૯.૧૯૯૭ ના રોજ, અરજદાર-કંપની અને આશરે ૧૪૩ ની સંખ્યા ધરાવતા તમામ કોન્ટ્રાક્ટ કામદારોનું પ્રતિનિધિત્વ કરતા કેમિકલ મઝદૂર પંચાયત (યુનિયન) વચ્ચે ઇન્ડસ્ટ્રિયલ ડિસ્પ્યુટ્સ એક્ટ, ૧૯૪૭ (“આઈ.ડી. એક્ટ”) ની કલમો ૨(પી) અને ૧૮(૧) હેઠળ સમાધાનની કાર્યવાહી દરમિયાન એક મેમોરેન્ડમ ઓફ સેટલમેન્ટ (જે હવે પછી “એમ.ઓ.એસ.” તરીકે ઉલ્લેખિત છે) કરવામાં આવ્યું હતું. સદર એમ.ઓ.એસ. માં નિર્ધારિત શરતો પૈકીની એક શરત એ હતી કે કોન્ટ્રાક્ટ કામદારો એક સહકારી મંડળીની રચના કરશે અને તેની નોંધણી કરાવશે, કે જેને અરજદાર-કંપની આવી મંડળી મારફતે કરાવવાના કોન્ટ્રાક્ટ કામ સોંપશે. સદર એમ.ઓ.એસ. ના અનુસંધાનમાં, સામાવાળા નં. ૪- કોન્ટ્રાક્ટરની રચના કરવામાં આવી હતી.

૧૦.૨. તારીખ ૨૨.૦૯.૧૯૯૭ થી ૩૦.૧૧.૨૦૦૦ સુધી અમલમાં રહેલા સદર એમ.ઓ.એસ. ની મુદત પૂરી થતાં, તારીખ ૦૧.૧૨.૨૦૦૦ થી ૩૦.૧૧.૨૦૦૫ ની અસરથી વધુ પાંચ વર્ષના સમયગાળા માટે તારીખ ૨૨.૦૬.૨૦૦૧ ના રોજ અન્ય એક એમ.ઓ.એસ. કરવામાં આવ્યું હતું. ત્યારબાદ, સદર સમયગાળો પૂર્ણ થતાં, વધુ પાંચ વર્ષના સમયગાળા માટે તારીખ ૧૭.૧૧.૨૦૦૬ ના રોજ વધુ એક એમ.ઓ.એસ. કરવામાં આવ્યું હતું, અને તેની મુદત પૂરી થતાં તારીખ

૧૬.૧૧.૨૦૧૧ ના રોજ, તે જ પક્ષકારો વચ્ચે તારીખ ૦૧.૧૨.૨૦૧૦ ની અસરથી પાંચ વર્ષ માટે અમલી રહે તે રીતે સદર આઈ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૧૮(૧) સાથે વંચાણે લેવાતી કલમ ૨(પી) હેઠળ સમાધાનની કાર્યવાહી દરમિયાન એક નવું એમ.ઓ.એસ. કરવામાં આવ્યું હતું.

૧૦.૩. વિવિધ એમ.ઓ.એસ. હેઠળ, અન્ય બાબતો સાથે મૂળ પગાર, મોંઘવારી ભથ્થું, વાર્ષિક ઇન્ક્રીમેન્ટ, રજા ભથ્થાં અને અન્ય વૈધાનિક યોગદાન/જવાબદારીઓ સંબંધિત નિયમો અને શરતો પર સંમતિ સધાઈ હતી. સદર કલમોમાં વેતન અને ભથ્થાઓના સુધારાનો પણ સમાવેશ થતો હતો. એમ.ઓ.એસ. માં સમાવિષ્ટ શરતો પૈકીની એક શરત એ હતી કે સદર એમ.ઓ.એસ. ના અમલ દરમિયાન યુનિયન આવા પ્રશ્નોના સંબંધમાં કોઈ માંગણી ઉઠાવશે નહીં.

૧૦.૪. ઉપરોક્ત એમ.ઓ.એસ. પર કેમિકલ મજદૂર પંચાયતના પ્રમુખ સહિત ચાર હોદ્દેદારો દ્વારા સહી કરવામાં આવી હતી. જોકે, કેટલાક કોન્ટ્રાક્ટ કામદારોએ સદર યુનિયનના સભ્યો હોવાનો ઇનકાર કર્યો હતો, જેના કારણે અન્ય એક યુનિયન એટલે કે ગુજરાત મજદૂર સભા (જે હવે પછી “સદર જી.એમ.એસ.” તરીકે ઉલ્લેખિત છે), અહીંના સામાવાળા નં. ૩ ની રચના થઈ હતી.

૧૦.૫. સામાવાળા નં. ૩ એ તારીખ ૨૫.૦૬.૨૦૧૮ ના રોજ હડતાળ-સહ-માંગણી નોટિસ પાઠવી હતી, જેમાં એવી માંગણી કરવામાં આવી હતી કે

સામાવાળા નં. ૪-કોન્ટ્રાક્ટર મારફતે કામે રાખવામાં આવેલા અને અરજદાર-કંપનીમાં કામ કરતા કોન્ટ્રાક્ટ કામદારોને વેતન અને સેવાની શરતોમાં સમાનતા સહિતના તમામ આનુષંગિક લાભો સાથે અરજદાર-કંપનીના નિયમિત અને કાયમી કર્મચારીઓ તરીકે ગણવામાં આવે. સદર નોટિસમાં એવું પણ જણાવવામાં આવ્યું હતું કે તેનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળતાના પરિણામે હડતાળ થશે.

૧૦.૬. આખરે, તારીખ ૧૩.૧૦.૨૦૨૨ ના રોજ, સામાવાળા નં. ૧ એ રેફરન્સનો હુકમ પસાર કર્યો હતો, જેમાં તમામ કોન્ટ્રાક્ટ કામદારોને અરજદાર-કંપનીના નિયમિત કર્મચારીઓ તરીકે કાયમી કરવાની માંગણી કરતી સામાવાળા નં. ૩-યુનિયન દ્વારા ઉપસ્થિત કરવામાં આવેલી ઔદ્યોગિક તકરારને રેફર કરવામાં આવી હતી. ન્યાયનિર્ણય માટે સદર રેફરન્સ વિદ્વાન ઇન્ડસ્ટ્રિયલ ટ્રિબ્યુનલ (સેન્ટ્રલ) ને મોકલવામાં આવ્યો હતો, જે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલેકેશન નં. ૫૭૭૫/૨૦૨૩ માં પડકારનો વિષય છે.

૧૦.૭. સામાવાળા નં. ૧ એ અન્ય એક રેફરન્સનો હુકમ પણ પસાર કર્યો છે, જેમાં વેતન સુધારણા અને અન્ય આનુષંગિક લાભોને લગતી તકરારને ન્યાયનિર્ણય માટે વિદ્વાન ઇન્ડસ્ટ્રિયલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ મોકલવામાં આવી છે, જે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલેકેશન નં. ૮૧૫૪/૨૦૨૩ માં પડકારનો વિષય છે.

વિચારણીય પ્રશ્નો:

૧૧. આ અદાલત સમક્ષ વિચારણા માટે નીચે મુજબના વિચારણીય પ્રશ્નો ઉપસ્થિત થાય છે:

૧. શું ઇન્ડસ્ટ્રિયલ ડિસ્પ્યુટ્સ એક્ટ, ૧૯૪૭ (આઈ.ડી. એક્ટ) ની કલમ ૧૯(૨) હેઠળની નોટિસ કાયદેસર રીતે જારી કરવામાં આવી હતી; અને આ અદાલત સમક્ષ એ મુદ્દો નક્કી કરવાનો છે કે શું આઈ.ડી. એક્ટની કલમ ૧૯(૨) હેઠળની નોટિસ કાયદેસર રીતે જારી કરવામાં આવી હતી કે નહીં? આઈ.ડી. એક્ટની કલમ ૧૯ નો સંદર્ભ લેવો યોગ્ય રહેશે, જે નીચે મુજબ પુનઃઉદ્ધૃત કરવામાં આવે છે:

“૧૯. સમાધાનો અને એવોર્ડના અમલનો સમયગાળો.—(૧)

સમાધાન ૮*** તકરારના પક્ષકારો દ્વારા સંમત થવામાં આવે તેવી તારીખે અમલમાં આવશે, અને જો આવી કોઈ તારીખ સંમત થયેલી ન હોય, તો જે તારીખે તકરારના પક્ષકારો દ્વારા સમાધાનના મેમોરેન્ડમ પર સહી કરવામાં આવી હોય તે તારીખે અમલમાં આવશે.

(૨) આપું સમાધાન પક્ષકારો દ્વારા સંમત થવામાં આવે તેટલા સમયગાળા માટે બંધનકર્તા રહેશે, અને જો આવો કોઈ સમયગાળો સંમત થયેલો ન હોય, તો ૯ [જે તારીખે તકરારના પક્ષકારો દ્વારા સમાધાનના મેમોરેન્ડમ પર સહી કરવામાં આવી હોય તે તારીખથી] છ મહિનાના સમયગાળા માટે બંધનકર્તા રહેશે, અને ઉપરોક્ત સમયગાળો પૂરો થયા પછી પણ, જ્યાં સુધી સમાધાનના પક્ષકારો પૈકીના એક પક્ષકાર દ્વારા અન્ય પક્ષકાર અથવા પક્ષકારોને સમાધાનનો અંત

લાવવાના ઈશદાની લેખિત નોટિસ આપવામાં આવી હોય તે તારીખથી બે મહિનાનો સમયગાળો પૂરો ન થાય ત્યાં સુધી પક્ષકારો પર બંધનકર્તા રહેશે.

[(૩) આ કલમની જોગવાઈઓને આધીન રહીને, કોઈ એવોર્ડ [જે તારીખથી કલમ ૧૭એ હેઠળ એવોર્ડ અમલપાત્ર બને તે તારીખથી] એક વર્ષના સમયગાળા માટે અમલમાં રહેશે: પરંતુ શરત એ છે કે યોગ્ય સરકાર સદર સમયગાળો ઘટાડી શકે છે અને તેને યોગ્ય જણાય તેવો સમયગાળો નક્કી કરી શકે છે:”

વધુમાં એવી શરત છે કે યોગ્ય સરકાર, સદર સમયગાળો પૂરો થાય તે પહેલાં, તેને યોગ્ય જણાય તે રીતે એક સમયે એક વર્ષથી વધુ ન હોય તેવા કોઈપણ સમયગાળા માટે અમલનો સમયગાળો લંબાવી શકે છે, જોકે એવી રીતે કે, કોઈપણ એવોર્ડના અમલનો કુલ સમયગાળો તે અમલમાં આવ્યો હોય તે તારીખથી ત્રણ વર્ષ કરતાં વધવો જોઈએ નહીં.

(૪) જ્યાં યોગ્ય સરકાર, પોતાની મેળે અથવા એવોર્ડથી બંધાયેલા કોઈપણ પક્ષકારની અરજી પર, એવું માને છે કે એવોર્ડ આપવામાં આવ્યો ત્યારથી, જે સંજોગો પર તે આધારિત હતો તેમાં કોઈ મહત્વપૂર્ણ ફેરફાર થયો છે, તો યોગ્ય સરકાર એવોર્ડ અથવા તેના કોઈ ભાગને [લેબર કોર્ટને, જો એવોર્ડ લેબર કોર્ટનો હોય અથવા ટ્રિબ્યુનલને, જો એવોર્ડ ટ્રિબ્યુનલનો કે નેશનલ ટ્રિબ્યુનલનો હોય] તે નિર્ણય માટે મોકલી શકે છે કે શું આવા ફેરફારના કારણસર અમલનો સમયગાળો ટૂંકાવવો જોઈએ નહીં અને આવા રેફરન્સ પર [યથાપ્રસંગ, લેબર કોર્ટ અથવા ટ્રિબ્યુનલનો] નિર્ણય, [***] આખરી રહેશે.

(પ) પેટા-કલમ (૩) માં સમાવિષ્ટ કંઈપણ એવા કોઈપણ એવોર્ડને લાગુ પડશે નહીં કે જે તેના સ્વરૂપ, શરતો અથવા અન્ય સંજોગો અનુસાર, તેનો અમલ કરવામાં આવ્યા પછી, સદર એવોર્ડથી બંધાયેલા પક્ષકારો પર કોઈ ચાલુ રહેતી જવાબદારી લાદતો નથી.

(ડ) પેટા-કલમ (૩) હેઠળ અમલીકરણનો સમયગાળો સમાપ્ત થઈ ગયો હોવા છતાં, જ્યાં સુધી સદર એવોર્ડથી બંધાયેલા કોઈપણ પક્ષકાર દ્વારા સામા પક્ષકાર અથવા પક્ષકારોને સદર એવોર્ડ સમાપ્ત કરવાના પોતાના ઇરાદાની જાણ કરતી નોટિસ આપવામાં આવી હોય તે તારીખથી બે મહિનાનો સમયગાળો વીતી ન જાય ત્યાં સુધી, સદર એવોર્ડ પક્ષકારો પર બંધનકર્તા રહેવાનું ચાલુ રહેશે.

[[૭) પેટા-કલમ (૨) અથવા પેટા-કલમ (૬) હેઠળ આપવામાં આવેલી કોઈપણ નોટિસ, જ્યાં સુધી તે, યથાપ્રસંગ, સદર સમાધાન અથવા એવોર્ડથી બંધાયેલી વ્યક્તિઓની બહુમતીનું પ્રતિનિધિત્વ કરતા પક્ષકાર દ્વારા આપવામાં ન આવી હોય, ત્યાં સુધી અસરકારક રહેશે નહીં.]]”

પેટા-કલમો (૧) અને (૨) સમાધાન અધિકારી અથવા સમાધાન બોર્ડ સમક્ષની કાર્યવાહી દરમિયાન થયેલા સમાધાનના પ્રારંભ અને તેના અમલીકરણના સમયગાળા સાથે સંબંધિત છે.

પેટા-કલમો (૩) થી (૬) એવોર્ડના અમલીકરણના સમયગાળા સાથે સંબંધિત છે, જેમાં કલમ ૧૯(૩) માં ઉલ્લેખિત એક વર્ષનો સમયગાળો એવોર્ડની

તારીખથી શરૂ થાય છે અને તેમાં કોઈપણ પૂર્વવર્તી સમયગાળાનો સમાવેશ થતો નથી.

પેટા-કલમ (૭) એવી જોગવાઈ કરે છે કે સમાપ્તિની નોટિસ અસરકારક બનવા માટે, તે, યથાપ્રસંગ, સદર સમાધાન અથવા એવોર્ડથી બંધાયેલી વ્યક્તિઓની બહુમતીનું પ્રતિનિધિત્વ કરતા પક્ષકાર દ્વારા આપવામાં આવેલી હોવી જોઈએ.

૧૧.૧. આમ, વૈધાનિક યોજના એ બાબત પર ભાર મૂકે છે કે માત્ર બહુમતી પક્ષકાર દ્વારા યોગ્ય રીતે આપવામાં આવેલી નોટિસ જ સમાધાનને કાયદેસર રીતે સમાપ્ત કરી શકે છે, જેથી કોઈપણ વિવાદ ફરીથી શરૂ કરવામાં આવે તે પહેલાં સ્પષ્ટતા અને બંધનકર્તા અસર સુનિશ્ચિત થઈ શકે. સદર પિટિશનમાં પડકારનું મુખ્ય કારણ એ છે કે આઈ.ડી. એક્ટની કલમ ૧૯(૨) હેઠળની વૈધાનિક આવશ્યકતા, જે સમાધાન સમાપ્ત કરવાના ઇરાદાની જાણ કરતી નોટિસ આપવાનું ફરજિયાત બનાવે છે, તેનું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હતું. તેની સામે, એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે હડતાળ-સહ-માંગણી નોટિસને આઈ.ડી. એક્ટની કલમ ૧૯(૨) હેઠળની નોટિસ તરીકે ગણી શકાય. જો તારીખ ૨૫.૦૬.૨૦૧૮ ની હડતાળ-સહ-માંગણી નોટિસનો સંદર્ભ લેવામાં આવે તો તેમાં નીચે મુજબનું માંગણીપત્ર રજૂ કરવામાં આવ્યું છે:

“એ. ગુજરાત રાજ્યમાં વિવિધ પ્લાન્ટ્સ અને સ્થળોએ અરજદાર વતી સામાવાળા નં. ૪ - પ્રોગ્રેસિવ ટેકનિકલ વર્ક્સ કો-ઓપરેટિવ લિમિટેડ મારફતે

રોકાયેલા કામદારો વિવિધ પ્રકારની કામગીરી પ્રવૃત્તિઓ કરી રહ્યા છે કે જે કાયમી અને બારમાસી સ્વરૂપની છે. તેથી આ કામદારોને અરજદારના નિયમિત અને કાયમી કર્મચારીઓની સમકક્ષ તમામ લાભો ચૂકવવા જોઈતા હતા અને સંબંધિત કામદારો એટલે કે સામાવાળા નં. ૪ મારફતે રોકાયેલા કામદારોને અરજદારના નિયમિત અને કાયમી કામદારો તરીકે ગણવા જરૂરી છે.

બી. માંગણીપત્રમાં આવરી લેવાયેલા તમામ સંબંધિત કામદારોને, સોસાયટીમાંથી અરજદાર દ્વારા નિયમિત અને કાયમી કામદારો તરીકે સમાવી લેવાયેલા અન્ય કામદારોની સાથે સમાવી લેવા જોઈએ અને જેમને અરજદાર દ્વારા ચૂકવણી કરવામાં આવે છે તેઓને આ કામદારોના સમાવેશ અને નિયમિતિકરણની પ્રથમ તારીખથી નિયમિત કામદારો તરીકે ગણવામાં આવે અને સમાવી લેવામાં આવે, તેમજ આ કામદારોને ચૂકવવામાં આવતા સમકક્ષ વેતન, પગાર ધોરણો અને અન્ય તમામ લાભો ચૂકવવામાં આવે અને પૂર્વવર્તી અસરથી સમાવેશ અને નિયમિતિકરણમાંથી ઉદ્ભવતી બાકી નીકળતી રકમ વાર્ષિક ૧૨% વ્યાજ સાથે વાજબી સમયમાં ચૂકવવામાં આવશે.”

૧૧.૨. પક્ષકારો વચ્ચે થયેલા અગાઉના સમાધાનમાં, કંપનીમાં સમાવેશના લાભો આપતી એક ચોક્કસ કલમ હતી જે કોઈપણ પક્ષકાર દ્વારા વિવાદિત ન હતી અને કલમ (૭) કે જે વિચારણા માટે સુસંગત છે તે નીચે મુજબ પુનઃ રજૂ કરવામાં આવે છે:

“૭. મેનેજમેન્ટ, આ કરારના પેરા ૨(૬) માં આવરી લેવાયેલા અને લાગુ

પડતા હોય તે મુજબ ગેલ ભરતી નિયમો/નીતિ અનુસાર કામની વિશિષ્ટતાઓ પૂર્ણ કરતા કામદાર વર્ગમાંથી વાર્ષિક ધોરણે સરેરાશ ૧૦% કામદારોને ગેલ અને/અથવા તેની પેટા કંપનીઓમાં ભરતી કરવાનો પ્રયાસ કરશે. તેવા સભ્યો, કે જેઓ ગેલ ભરતી નિયમો અનુસાર અધિસૂચિત ખાલી જગ્યાઓ માટેના જોબ સ્પષ્ટીકરણો પરિપૂર્ણ કરતા હોય, તેઓને ભરતી માટે અગ્રતા આપવામાં આવશે. જો કે, આ રીતે જારી કરાયેલ નિમણૂકની ઓફર સ્વીકારતા ન હોય તેવા સહકારી મંડળીના સભ્યને હાલની જોગવાઈ હેઠળ આવરી લેવામાં આવશે નહીં.”

૧૨. પી.ટી.ડબલ્યુ.સી.એલ., એટલે કે સામાવાળા નં. ૪ અને સામાવાળા નં. ૩ સહિત જે કરવામાં આવ્યું હતું તે ત્રિપક્ષીય સમાધાન અથવા સહીઓ અંગે પણ પક્ષકારો કોઈ વિવાદ કરતા નથી. વેતન સુધારણા સંબંધિત પણ એક શરત હતી, જેને વિવાદની વિચારણા માટે અહીં નીચે પુનઃ રજૂ કરવી જરૂરી છે, જે નીચે મુજબ છે:

“૧. સુધારેલ મૂળ પગાર: ૧લી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૦ ની સ્થિતિએ અકુશળ, કુશળ, અત્યંત કુશળ અને સુપરવાઈઝરી કેટેગરીના કર્મચારીઓ માટેનું સુધારેલ માળખું નીચે મુજબ રહેશે:

કેટેગરી	સુધારેલ મૂળ પગાર (રૂ.)
અકુશળ	૧૦૪૪૦/-
કુશળ	૧૧૦૮૦/-
અત્યંત કુશળ	૧૨૫૩૦/-
સુપરવાઈઝરી	૧૩૨૧૦/-

૨. મોંઘવારી ભથ્થું: ૩૦.૧૧.૨૦૧૦ ના રોજ મેળવેલ મોંઘવારી ભથ્થું (ડી.એ.) હાલના મૂળ પગાર સાથે ભેળવી દેવામાં આવ્યું છે. વધુમાં, મોંઘવારી ભથ્થું એ.આઈ.સી.પી. ઇન્ડેક્સમાં ત્રિમાસિક ફેરફાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવશે. તદનુસાર, ૩૧.૧૨.૨૦૧૦ ના રોજ પૂરા થતા ત્રિમાસિક ગાળા માટે ડી.એ. નો દર શૂન્ય રહેશે. ૧લી જાન્યુઆરી, ૨૦૧૧ થી (એ.આઈ.સી.પી.આઈ. = ૧૭૬.૬૬), ડી.એ. માં ટકાવારી વધારો ત્રિમાસિક ધોરણે એ.આઈ.સી.પી. ઇન્ડેક્સમાં થતા ફેરફાર જેટલો રહેશે (એટલે કે દર વર્ષે ૧લી જાન્યુઆરી; ૧લી એપ્રિલ, ૧લી જુલાઈ અને ૧લી ઓક્ટોબરથી અમલી).

૩. વાર્ષિક ઇન્ક્રીમેન્ટ: મૂળ પગારના ૨.૫% ના દરે વાર્ષિક ઇન્ક્રીમેન્ટ.

૪. અન્ય ચૂકવણીઓ/ભથ્થાઓ:

(૧) ૧લી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૦ થી વિવિધ કેટેગરીના કર્મચારીઓ માટે ભથ્થાનો દર નીચે મુજબ રહેશે:

કેટેગરી	અન્ય ચૂકવણીઓ/ભથ્થાઓ
અકુશળ/કુશળ	મૂળ પગારના ૪૦%
અત્યંત કુશળ/સુપરવાઈઝરી	મૂળ પગારના ૪૫%

(૨) મકાન ભાડા ભથ્થું (એચ.આર.એ.): ૧લી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૦ થી હાલના મૂળ પગારના ૧૦% ના દરે મકાન ભાડા ભથ્થું મળવાપાત્ર રહેશે.

(૩) પ્રોગ્રેસિવ સોસાયટીના પસંદગીના કામદારોને આપવામાં આવતું હાલનું વ્યક્તિગત ભથ્થું ચાલુ રહેશે.

પ. વૈધાનિક ચૂકવણીઓ/ફાળો:

(૧) નીચે જણાવ્યા મુજબ મૂળ પગાર અને મોંઘવારી ભથ્થાના ૪૬.૬૯% ના દરે વૈધાનિક ચૂકવણીઓ/ફાળો ચૂકવવામાં આવશે:

(૧.એ) પ્રોવિડન્ટ ફંડ (પી.એફ.) : ૧૩.૬૧% (વહીવટી ચાર્જિસ સહિત)

(૧.બી.) ઇ.એસ.આઈ. (જ્યાં લાગુ પડતું હોય ત્યાં) : ૪.૭૫%

(૧.સી.) બોનસ : ૨૦%

(૧.ડી.) રજા પગાર : ૮.૩૩%

(૨) ગ્રેચ્યુઇટી: સોસાયટી લાઈફ ઇન્સ્યોરન્સ કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા (એલ.આઈ.સી.) પાસેથી ગ્રેચ્યુઇટી પોલિસી લેશે અને પેમેન્ટ ઓફ ગ્રેચ્યુઇટી એક્ટ, ૧૯૭૨ અનુસાર એલ.આઈ.સી. દ્વારા એક્યુરિયલ મૂલ્યાંકનના આધારે નક્કી કરવામાં આવેલ વાસ્તવિક ધોરણે ગેલ ગ્રેચ્યુઇટી પેટેના પ્રીમિયમની ભરપાઈ કરશે.”

૧૩. એ બાબત પણ નિર્વિવાદ છે કે હડતાળ-કમ-માંગણી નોટિસ જારી કર્યા બાદ અને કાર્યવાહી શરૂ થયા બાદ, તારીખ ૧૬.૧૧.૨૦૧૧ ના સમાધાન અનુસાર સમાવી લેવાના લાભનો દાવો કરતી સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૯૪૦૧/૨૦૧૯ વાળી એક રિટ પિટિશન આ અદાલત સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવી હતી. આ બાબત સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે જે દિવસે માંગણીપત્ર જારી

કરવામાં આવ્યું હતું એટલે કે તારીખ ૨૫.૦૬.૧૯૯૮ ના રોજ, તારીખ ૧૬.૧૧.૨૦૧૧ ના સમાધાનનો અંત લાવવાનો પક્ષકારોનો ક્યારેય કોઈ ઇરાદો ન હતો.

૧૪. આ તબક્કે, સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલો દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા ચુકાદાઓનો સંદર્ભ લેવો જરૂરી છે, જેની નીચે ચર્ચા કરવામાં આવી છે:

૧૪.૧. સર્વોચ્ચ અદાલતે મેસર્સ શુક્લા માનસેટા ઇન્ડસ્ટ્રીઝ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં ઠરાવ્યું છે કે સમાધાન પક્ષકારો વચ્ચે સંમત થયેલા તેવા સમયગાળા માટે બંધનકર્તા રહેશે, અને જો કોઈ ચોક્કસ સમયગાળો દર્શાવવામાં ન આવ્યો હોય, તો પક્ષકારો દ્વારા સમાધાન પર સહી કરવામાં આવી હોય તે તારીખથી છ મહિનાના સમયગાળા માટે તે બંધનકર્તા રહેશે. વધુમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે, સમાધાનના અમલના સમયગાળા સંબંધમાં, ઇન્ડસ્ટ્રીયલ ડિસ્પ્યુટ્સ એક્ટ, ૧૯૪૭ ની કલમ ૧૯(૨) સમાધાનને વૈધાનિક નિરંતરતા પ્રદાન કરે છે, જે સંમત થયેલા સમયગાળાની સમાપ્તિ પછી પણ જ્યાં સુધી બે મહિનાનો સમયગાળો વીતી ન જાય ત્યાં સુધી, જે તારીખથી કોઈપણ એક પક્ષકાર દ્વારા સામા પક્ષકારને સમાધાન સમાપ્ત કરવાના પોતાના ઇરાદાની લેખિત નોટિસ આપવામાં આવી હોય. સમાધાનમાં સમયગાળો નિયત કરવામાં આવ્યો હોય તેવા કિસ્સામાં પણ, સદર સમાધાન સમગ્ર નિયત સમયગાળા માટે અને ત્યાર પછી પણ, જ્યાં સુધી પક્ષકારો પૈકીનો એક પક્ષકાર તેને સમાપ્ત કરવાનો પોતાનો ઇરાદો વ્યક્ત કરતી લેખિત નોટિસ ન બજાવે અને ત્યાર

પછીના બે મહિનાનો સમયગાળો વીતી ન જાય ત્યાં સુધી અમલમાં રહેવાનું ચાલુ રહે છે. આઈ.ડી. એક્ટની કલમ ૧૯(૨) નો હેતુ સમાધાનના સંમત સમયગાળા દરમિયાન અને, વૈધાનિક વિસ્તરણ દ્વારા, જ્યાં સુધી કાયદેસર રીતે સમાપ્ત કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી તે સમયગાળા પછી પણ પક્ષકારો વચ્ચે ઔદ્યોગિક શાંતિ, સુમેળ અને સૌહાર્દપૂર્ણ સંબંધો સુનિશ્ચિત કરવાનો છે. સદર જોગવાઈ પાછળનો વૈધાનિક આશય અનુક્રમે આઈ.ડી. એક્ટની કલમો ૧૯(૨) અને ૧૯(૬) હેઠળ નિર્દિષ્ટ સમયગાળા દરમિયાન, જે બાબતોનું પહેલેથી જ સમાધાન થઈ ચૂક્યું છે તે સંબંધિત કોઈપણ આંદોલન કે વિવાદ પર પ્રતિબંધ મૂકવાનો છે. અનિશ્ચિતતા અને અટકળો ટાળવા માટે, કલમ ૧૯ ચોક્કસ ટર્મિનસ એ ક્વો અને ટર્મિનસ એડ ક્વેમ નિર્ધારિત કરે છે, જેનો અર્થ એ થાય છે કે કોઈ નિર્દિષ્ટ મુદતના અભાવમાં પણ, અથવા નિયત મુદત પૂર્ણ થવા પર પણ, સમાપ્તિની સ્પષ્ટ લેખિત નોટિસની તારીખથી બે મહિનાનો સમયગાળો વીતી ન જાય ત્યાં સુધી સદર સમાધાન કાયદાની દ્રષ્ટિએ અમલમાં રહેવાનું ચાલુ રહે છે.

૧૪.૨. સર્વોચ્ચ અદાલતે બરોની રિફાઈનરી પ્રગતિશીલ શ્રમિક પરિષદ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં એવું ઠરાવ્યું છે કે સમાધાન કાર્યવાહી દરમિયાન થયેલું સમાધાન નિર્ણાયક સત્તાધિકારી દ્વારા કરવામાં આવેલા એવોર્ડ સમકક્ષ ગણાય છે. વધુમાં એવી સ્પષ્ટતા કરવામાં આવી છે કે જ્યારે કામદારો અને મેનેજમેન્ટ વચ્ચે વિધિવત રીતે સમાધાન થયું હોય અને તે અમલમાં રહેવાનું ચાલુ રહે, ત્યારે બંને પક્ષકારો તેના નિયમો અને શરતોથી બંધાયેલા છે. આવા સમાધાનની

કાયદેસર સમાપ્તિ થાય ત્યારે જ કોઈપણ પક્ષકાર નવેસરથી ન્યાયનિર્ણય માટે ઔદ્યોગિક વિવાદ ઉપસ્થિત કરી શકે છે. પી. વિરુધાચલમ અને અન્ય (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા આવા જ સિદ્ધાંતનો પુનરોચ્ચાર કરવામાં આવ્યો છે, જેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે જ્યાં સુધી સમાધાન અમલમાં રહે, ત્યાં સુધી પક્ષકારો તે જ વિષયવસ્તુ પર કોઈ નવો વિવાદ ઉપસ્થિત કરવા સામે પ્રતિબંધિત થાય છે. વધુમાં, મેનેજમેન્ટ ઓફ ધ બેંગ્લોર વૂલન, કોટન એન્ડ સિલ્ક મિલ્સ કંપની લિમિટેડ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું હતું કે એવોર્ડની સમાપ્તિ ચોક્કસ અને નિશ્ચિત કરી શકાય તેવી તારીખના સંદર્ભમાં હોવી જોઈએ જેથી આવી જાણ કરનાર પક્ષકારે, વાસ્તવમાં, એવોર્ડ સમાપ્ત કરવાનો પોતાનો ઇરાદો વ્યક્ત કર્યો છે કે નહીં તે નિર્ણાયક રીતે નક્કી કરવા માટે અદાલત સક્ષમ બની શકે. સમાપ્તિની તારીખ અંગેની આવી નિશ્ચિતતા સદર અધિનિયમ હેઠળ સમાપ્તિની નોટિસની કાયદેસરતા અને અસરકારકતા નક્કી કરવા માટે અનિવાર્ય છે.

૧૪.૩. આ અદાલતે મેસર્સ ભારત ટેક્સટાઈલ વર્ક્સ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં આ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાને પણ ધ્યાને લીધો છે, જેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે, સમાધાનની કાયદેસર સમાપ્તિના અભાવમાં, કોઈ નવી માંગણી ઉપસ્થિત કરી શકાય નહીં. વધુમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે માત્ર માંગણીપત્ર બજાવવાથી, તેનાથી જ એ બાબત સ્થાપિત થતી નથી કે યુનિયને અગાઉના એવોર્ડને સમાપ્ત કર્યો હતો. કામદારો ત્યારબાદ હડતાળ પર

ઉત્તર્યા હોય અથવા સમાધાન કાર્યવાહીમાં નોકરીદાતાએ ભાગ લીધો હોય તેવા પરિબળો સમાધાનની સમાપ્તિ નક્કી કરવામાં કોઈ મહત્વ ધરાવતા નથી તેવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું. એ બાબત પર પણ ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો કે એવોર્ડ સમાપ્ત કરવાનો ઇરાદો એક નિશ્ચિત અને ચોક્કસ તારીખના સંદર્ભમાં સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત થયેલો હોવો જોઈએ.

૧૪.૪. આ અદાલતે વર્કમેન ઓફ મેસર્સ કોન્ટિનેન્ટલ કોમર્શિયલ કંપની પ્રાઇવેટ લિમિટેડ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં કલકત્તા હાઇકોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાનો પણ સંદર્ભ લીધો છે, જેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે આઇ.ડી. એક્ટની કલમ ૧૯(૨) હેઠળ અભિપ્રેત પ્રકારના કારણે સમાપ્ત કરવા માટે ઇન્ડસ્ટ્રિયલ ડિસ્પ્યુટ્સ એક્ટ અથવા તે હેઠળ ઘડવામાં આવેલા નિયમો હેઠળ નોટિસનું કોઈ ચોક્કસ સ્વરૂપ નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું નથી. તેથી, માંગણીપત્રને આઇ.ડી. એક્ટની કલમ ૧૯(૨) હેઠળની નોટિસ તરીકે ગણી શકાય, શરતે કે સદર માંગણીપત્ર હાલના સમાધાનને સમાપ્ત કરવાનો ઇરાદો સ્પષ્ટપણે દર્શાવતું હોય.

૧૪.૫. આ અદાલતે કોચીન સ્ટેટ પાવર એન્ડ લાઇટ કોર્પોરેશન લિમિટેડ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાનો પણ સંદર્ભ લીધો છે, જેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે સમાધાનની સમાપ્તિ ગર્ભિત પણ હોઈ શકે છે અને આવી સમાપ્તિ માટે કોઈ સ્પષ્ટ નોટિસ જારી કરવી જરૂરી નથી.

૧૪.૬.આ અદાલતે તે ચુકાદાનો પણ સંદર્ભ લીધો છે, જે લાઈફ ઇન્સ્યોરન્સ કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો, જેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે સમાધાનની ભાવના અને સમાધાનનો પાયો નિર્ધારિત સમયગાળા માટે પક્ષકારોને બાધ્ય રાખવા કાયદા દ્વારા જરૂરી છે. સમાધાન હેઠળ આવરી લેવાયેલી બાબતો અંગે તાત્કાલિક પુનઃ વિવાદ ઉઠાવવો પ્રતિબંધિત છે. શરતોનો કોઈપણ ભંગ કલમ ૨૯ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર બનાવવામાં આવ્યો છે, અને ઔદ્યોગિક સંબંધોમાં નિશ્ચિતતા ઉદ્યોગ માટે આવશ્યક છે; આવી નિશ્ચિતતા આઈ.ડી. એક્ટની કલમ ૧૯(૨) દ્વારા સુનિશ્ચિત કરવામાં આવે છે.

૧૪.૭. તમિલનાડુ ટર્મિનેટેડ ફૂલ ટાઈમ ટેમ્પરરી એલ.આઈ.સી. એમ્પ્લોઈઝ એસોસિયેશન (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે એવું ઠરાવ્યું હતું કે જ્યાં સુધી નવું સમાધાન અમલમાં ન આવે ત્યાં સુધી સદર સમાધાનની અસર ચાલુ રહેશે.

૧૫. આઈ.ડી. એક્ટની કલમ ૧૯(૨) હેઠળ, નોટિસની જરૂરિયાત એ સદર સમાધાનનો અંત લાવતો એક સ્પષ્ટ લેખિત સંદેશાવ્યવહાર છે, અને તે મૌન કે ગર્ભિત વર્તણૂક દ્વારા સંતોષી શકાતી નથી. તેમ હોવાથી, કાયદો માત્ર કાર્યવાહીમાં ભાગ લેવાથી કે વર્તણૂક દ્વારા આ વૈધાનિક જરૂરિયાત જતી કરવાની પરવાનગી આપતો નથી. માત્ર ચાર્ટર ઓફ ડિમાન્ડ બજાવવાથી એ સાબિત થતું નથી કે યુનિયને અગાઉના સમાધાનનો અંત લાવ્યો છે અને તે આઈ.ડી. એક્ટની

કલમ ૧૯(૨) અથવા કલમ ૧૯(૬) ની જરૂરિયાતો પૂર્ણ કરતું નથી. નિયોજક અને કર્મચારી વચ્ચેની ચર્ચા અથવા અન્ય યુનિયન દ્વારા કરવામાં આવેલી માંગણીઓને સદર સમાધાનનો અંત ગણી શકાય નહીં.

૧૬. સામાવાળા તરફના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે વાંધા ન ઉઠાવવાથી અથવા સમાધાન કાર્યવાહીમાં ભાગ લેતી વખતે એવું કહી શકાય કે સદર અરજદારે ઔપચારિક લેખિત નોટિસની જરૂરિયાત જતી કરી છે.

૧૭. આ તબક્કે એમ્પ્લોયર્સ ઓફ ટુંગભદ્રા ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્ણયનો સંદર્ભ લેવામાં આવે છે, જેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે મેનેજમેન્ટ દ્વારા સમાધાન કાર્યવાહીમાં ભાગ લેવો, પછીની તારીખે પણ, તે પોતે કોઈ કાનૂની મહત્વ ધરાવતું નથી. સદર અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે જ્યારે હડતાળ ચાલુ હોય, ત્યારે સમાધાન અધિકારી માટે સમાધાન કાર્યવાહી શરૂ કરવી ફરજિયાત છે, અને આવી કાર્યવાહીમાં મેનેજમેન્ટની યોગ્ય સહભાગિતા એવો અર્થ દર્શાવતી નથી કે કોઈપણ અગાઉના એવોર્ડ અથવા સમાધાનનો અંત લાવવામાં આવ્યો છે.

૧૮. ઉપરોક્ત નિર્ણયનો સંદર્ભ લેતાં આ અદાલતના સુવિચારિત અભિપ્રાય મુજબ, કાયદો માત્ર કાર્યવાહીમાં ભાગ લેવાથી કે વર્તણૂક દ્વારા વૈધાનિક જરૂરિયાત જતી કરવાની પરવાનગી આપતો ન હોઈ, નિયોજક અને કર્મચારી વચ્ચેની ચર્ચાને સમાધાનનો અંત ગણી શકાય નહીં અને મીટિંગોમાં ભાગ લેવો તે પોતે સમાધાન અથવા એવોર્ડનો અંત લાવવાનો ઇરાદો ગણી શકાય નહીં.

૧૯. સામાવાળા તરફના વિજ્ઞાન વકીલ દ્વારા ઉઠાવવામા આવેલી અન્ય એક દલીલ કે ચાર્ટર ઓફ ડિમાન્ડ જારી કરવાથી કલમ ૧૯(૨) ની જરૂરિયાત સંતોષાઈ ગઈ છે, તે સંબંધમાં મેનેજમેન્ટ ઓફ ધ બેંગ્લોર પૂલન, કોટન એન્ડ સિલ્ક મિલ્સ કંપની લિમિટેડ (ઉપર મુજબ), ધ ઇન્ડિયન લિંક ચેઇન મેન્યુફેક્ચરર્સ લિમિટેડ (ઉપર મુજબ), અને મેસર્સ ભારત ટેક્સટાઇલ વર્ક્સ (ઉપર મુજબ) ના કેસોમાં સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્ણયોનો સંદર્ભ લેતાં તેમજ ઉપરોક્ત ઉલ્લેખિત ચાર્ટર ઓફ ડિમાન્ડનો સંદર્ભ લેતાં એવું ફલિત થઈ શકતું નથી કે તારીખ ૧૬.૧૧.૨૦૧૧ ના હાલના સમાધાનનો કોઈ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હોય અને તેથી, સદર સમાધાનનો અંત લાવવાનો ઇરાદો ક્યારેય વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો હોય.

૨૦. વિજ્ઞાન વકીલ દ્વારા વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે કલમ ૧૯(૨) હેઠળ નોટિસ માટે કોઈ નિર્ધારિત નમૂનો ન હોવાથી, પક્ષકારો વચ્ચે થયેલો પત્રવ્યવહાર પણ વૈધાનિક જરૂરિયાત સંતોષવા માટે પૂરતો હતો. સદર દલીલની ચકાસણી કરવા માટે, જો પિટિશનોની મેમોનો ભાગ હોય તેવા પત્રવ્યવહારનો સંદર્ભ લેવામાં આવે તો તે નીચે મુજબ ફલિત થાય છે:

- ૨૫.૦૪.૨૦૧૭: અરજદાર કંપનીના એચ.આર. યુ.એસ. બેડિયાએ પી.ટી.ડબલ્યુ.સી.એલ. ના સેક્રેટરીને સંબોધીને પત્ર લખ્યો હતો, જેમાં તે જ નિયમો અને શરતો પર તારીખ ૧૫.૧૧.૨૦૧૬ ની અસરથી વધુ પાંચ વર્ષ માટે તારીખ ૧૬.૧૧.૨૦૧૧ ના હાલના સમાધાનની મુદત લંબાવવા વિનંતી કરવામાં

આવી હતી.

• ૦૨.૦૫.૨૦૧૭: પી.ટી.ડબલ્યુ.સી.એલ. એ અરજદારને જાણ કરી હતી કે સી.એમ.પી., પી.ટી.ડબલ્યુ.સી.એલ. સાથે મળીને, આગામી પાંચ વર્ષની સેવા શરતો અને ગેલ સાથેના કર્મચારી દરજ્જાને ધ્યાને લેવા માટેના કેટલાક સુધારાઓ સાથે, હાલના સમાધાનના માળખામાં નવા એમ.ઓ.એસ. અંગે પુનઃ વાટાઘાટો કરવા તૈયાર હતા.

૦૬.૦૩.૨૦૧૮: કંપનીએ પી.ટી.ડબલ્યુ.સી.એલ. ને પત્ર લખીને જણાવ્યું કે તેઓને સહી થયેલ એમ.ઓ.એસ. મળેલ નથી અને યુનિયનને ૧૦.૦૩.૨૦૧૮ સુધીમાં સહી કરવા વિનંતી કરી હતી, એ દર્શાવતાં કે સતત મૌનને આ વ્યવસ્થા ચાલુ રાખવામાં રસના અભાવ તરીકે ગણવામાં આવશે.

૧૪.૦૩.૨૦૧૮: પી.ટી.ડબલ્યુ.સી.એલ. એ વડોદરા ખાતે ૦૯.૧૧.૨૦૧૭ અને ૨૦.૦૧.૨૦૧૮ ના રોજ યોજાયેલી બેઠકોનો સંદર્ભ આપીને, એમ.ઓ.યુ. પર સહી કરવા અંગે કંપનીને ઈમેલ કર્યો, જેમાં ગેલમાં સમાવી લેવાની માંગણી નોંધવામાં આવી હતી, જેનો કોઈ પ્રત્યુત્તર મળ્યો ન હતો.

૧૯.૦૧.૨૦૧૮: મંત્રી, પી.ટી.ડબલ્યુ.સી.એલ. એ ડેપ્યુટી જનરલ મેનેજર, એચ.આર., ગેલ, વડોદરાને પત્ર લખીને જણાવ્યું કે ૭૩ કામદારોને સમાવી લેવાની/નિયમિત કરવાની ખાતરી વિના એમ.ઓ.યુ. કરવામાં આવશે નહીં. ડ્રાફ્ટ એમ.ઓ.યુ. માં ૩૧.૦૩.૨૦૧૮ સુધીની મુદતનો ઉલ્લેખ હતો, પરંતુ તેના પર માત્ર

કંપની દ્વારા જ સહી કરવામાં આવી હતી અને પી.ટી.ડબલ્યુ.સી.એલ. દ્વારા નહીં.

૦૫.૦૨.૨૦૧૮: કંપનીના એચ.આર. મેનેજરે પી.ટી.ડબલ્યુ.સી.એલ. ને એમ.ઓ.યુ. પર સહી કરવા વિનંતી કરી જેથી વ્યાપક વિચાર-વિમર્શ થઈ શકે અને ૩૧.૦૩.૨૦૧૮ સુધીમાં અંતિમ નિર્ણય પર પહોંચી શકાય.

૨૨.૦૨.૨૦૧૮: કંપનીએ એક ઇમેલ મોકલીને પુનરોચ્ચાર કર્યો હતો કે ૦૯.૧૧.૨૦૧૭ અને ૨૦.૦૧.૨૦૧૮ ની ચર્ચાઓના આધારે એમ.ઓ.એસ. તૈયાર કરવામાં આવ્યો હતો, જેના પર ૨૧.૦૧.૨૦૧૮ પહેલાં સી.એમ.પી.- પી.ટી.ડબલ્યુ.સી.એલ. ના હોદ્દેદારો દ્વારા સહી કરવાની હતી, જે કરવામાં આવી ન હતી.

૨૦.૧. ઉપરોક્ત સંદેશાવ્યવહારોની તપાસ કરતાં એ સ્પષ્ટ થાય છે કે આ સંદેશાવ્યવહારોમાં કશું પણ સમાધાનનો અંત લાવવાનો કોઈ ઈરાદો વ્યક્ત કરતું નથી અને તેથી, સદર કારણ પણ સામાવાળાને મદદરૂપ થશે અથવા આઈ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૧૯(૨) હેઠળની જરૂરિયાતનું કોઈ પરિપાલન સૂચવશે.

૨૧. ઉપરોક્ત ચર્ચા અને સંદર્ભિત ચુકાદાઓ પરથી, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે આઈ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૧૯(૨) હેઠળ સમાધાનનો અંત લાવવા માટે કોઈ ચોક્કસ નમૂનો નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યો નથી. જે જરૂરી છે તે એ જોવાનું છે કે શું કલમ ૧૯(૨) ની જોગવાઈઓનું પાલન કરવામાં આવ્યું હતું, અને શું તત્વતઃ અંત લાવવાની નોટિસ આપવામાં આવી હતી. યોગ્ય સંજોગોમાં, આવી નોટિસ

પક્ષકારો વચ્ચેના પત્રવ્યવહાર પરથી અથવા માંગણીઓના ચાર્ટર પરથી અનુમાનિત કરી શકાય છે, શરતે કે સમાધાનનો અંત લાવવાનો ઈશદો વ્યક્ત કરવા અંગે અને જે તારીખે નોટિસ આપવામાં આવી હોવાનું કહી શકાય તે અંગે નિશ્ચિતતા હોય. આ આવશ્યક છે કારણ કે સમાધાન, આવી નોટિસ પછી પણ, નોટિસની તારીખથી બે મહિના સુધી અમલમાં રહેવાનું ચાલુ રહે છે.

૨૨. સામાવાળા તરફેના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા પિટિશનની ટકી શકવાની ક્ષમતા અંગે ઉપસ્થિત કરવામાં આવેલી છેલ્લી દલીલ સર્વોચ્ચ અદાલતના નેશનલ એન્જિનિયરિંગ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ (ઉપર મુજબ) અને એ.એન.ઝેડ. ગ્રિન્ડલેઝ બેંક લિમિટેડ (ઉપર મુજબ) ના કેસોમાં આપેલા ચુકાદાઓના સંદર્ભમાં તપાસી શકાય છે. એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે નીચેના સંજોગોમાં ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ રેફરન્સની કાયદેસરતા તપાસી શકાય છે:

૧. વિવાદનો સ્પષ્ટ અભાવ અથવા રેફરન્સની નિર્ણયકતા: જ્યારે એ સ્પષ્ટપણે જણાય કે કોઈ ઔદ્યોગિક વિવાદ અસ્તિત્વમાં નથી, અથવા રેફરન્સની શરતો અને સ્વીકૃત હકીકતોના માત્ર વાંચન પરથી રેફરન્સ નિર્ણયક છે, દાખલા તરીકે, જ્યારે રેફરન્સમાં કોઈ હાલના કે સંભવિત વિવાદનો સંદર્ભ ન હોય, અથવા યુનિયન દ્વારા કરવામાં આવેલી કોઈ માંગણી કે દાવાનો સંદર્ભ ન હોય.

૨. હકીકતોની અયોગ્ય વિચારણા: જ્યારે યોગ્ય સરકાર રેફરન્સ કરતી વખતે અપ્રસ્તુત હકીકતો ધ્યાને લે છે અથવા પ્રસ્તુત હકીકતો ધ્યાને લેવામાં નિષ્ફળ જાય છે, અથવા યોગ્ય સરકાર દ્વારા રચવામાં આવેલો અભિપ્રાય વિવેકબુદ્ધિના

ઉપયોગના અભાવથી દૂષિત હોય.

૩. વૈધાનિક જરૂરિયાતો અથવા કાનૂની સિદ્ધાંતોનું ઉલ્લંઘન: જ્યારે રેફરન્સ વૈધાનિક જરૂરિયાતોની અવગણના કરે છે, સદર અધિનિયમની મર્યાદા બહાર જાય છે, કાયદાની ગેરસમજથી દૂષિત હોય છે, અથવા જ્યારે સંચાલન મંડળ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી મહત્વપૂર્ણ સામગ્રી ધ્યાને ન લેવાઈ હોવાના કારણે વાસ્તવિક વિવાદ રેફર કરવામાં આવ્યો ન હોય.

૨૩. આ અદાલતના મતે, અરજદારનો કેસ ઉપરોક્ત માપદંડ (૩) હેઠળ આવશે અને તેથી, આ અદાલત રિટ હકૂમતના ઉપયોગમાં વૈધાનિક જરૂરિયાતનો અભાવ ધરાવતા રેફરન્સના હુકમમાં ચોક્કસપણે હસ્તક્ષેપ કરી શકે છે.

૨૪. ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતનો સંદર્ભ લેતાં, આ અદાલતના સુવિચારિત મતે, આઈ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૧૯(૨) ની વૈધાનિક જરૂરિયાતના સંતોષના અભાવમાં રેફરન્સના હુકમમાં હસ્તક્ષેપ જરૂરી બને છે અને તારીખ ૨૫.૦૬.૨૦૧૮ ની નોટિસને કોઈપણ રીતે આઈ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૧૯(૨) હેઠળની નોટિસ કહી શકાય નહીં અને તેથી રેફરન્સ અક્ષમ અને અસમર્થનીય છે.

૨૫. પરિણામે, આ પિટિશનો મંજૂર કરવામાં આવે છે. ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ ની કલમ ૧૦(૨એ)(૧)(ડી) હેઠળ પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૧૩.૧૦.૨૦૨૨ અને ૦૯.૦૨.૨૦૨૩ ના રેફરન્સના હુકમો આથી કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવામાં આવે છે. રૂલ તે મુજબ સંપૂર્ણ કરવામાં

આવે છે.

૨૬. ચુકાદો જાહેર કર્યા પછી, વિદ્વાન વકીલ શ્રી પટેલે આ હુકમના અમલ પર સ્ટે માટે અરજ કરી હતી. જો કે, રેકૉર્ડ્સનો હુકમ વૈધાનિક જરૂરિયાતો સંતોષ્યા વિના પસાર કરવામાં આવ્યો હતો તે હકીકત ધ્યાને લેતાં, આ અદાલતને સ્ટે માટેની વિનંતી મંજૂર કરવા માટે કોઈ કારણ જણાતું નથી.

સહી/-

(એમ. કે. ઠક્કર, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====